

***Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Lubinie***

za 2016 rok

Lubin, kwiecień 2017 r.

Spis treści

I. Informacje wstępne

1. Podstawa prawna	3
2. Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań ustawowych	4
3. Struktura wydatków w latach 2015 – 2016 w odniesieniu do zadań własnych i zleconych	6
4. Wykonanie dochodów związanych z realizacją zadań	9

II. Działania merytoryczne

1. Zadania realizowane w oparciu o ustawę o pomocy społecznej	11
1.1. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	14
1.2. Praca i zadania pracowników socjalnych	16
1.3. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	21
1.4. Domy pomocy społecznej	22
1.4.1. Dom Opieki „Szarotka”	24
1.5. Ośrodki wsparcia	26
1.5.1. Dom Dziennego Pobytu „Senior”	26
1.5.2. Ośrodek Opiekuńczo – Rehabilitacyjny	28
2. Inne zadania realizowane na rzecz rodziny i mieszkańców miasta	30
2.1. Świadczenia rodzinne	30
2.2. Zasiłki dla opiekunów	31
2.3. Fundusz alimentacyjny i zaliczka alimentacyjna	31
2.4. Świadczenie wychowawcze	33
2.5. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	33
2.6. Żłobki	36
2.7. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	39
2.8. Wspieranie rodziny	40

III. Polityka kadrowa w zakresie podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji

1. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	40
1.1. Zatrudnienie w działach i jednostkach	40
1.2. Doskonalenie wiedzy i umiejętności zawodowych	41
1.3. Przygotowywanie przyszłych kadr dla potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	42

IV. Działania w zakresie lokalnej polityki społecznej

1. Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Lubina na lata 2014 – 2020	42
2. Wsparcie i aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	43
2.1. Profilaktyka i terapia uzależnień	43
2.2. Punkt Konsultacyjny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	45
2.3. Realizacja programu prac społecznie użytecznych oraz Programu Aktywizacja i Integracja	45
3. Zlecenie realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej	46

V. Działania modernizacyjne, remonty i inwestycje 46

Podsumowanie	47
---------------------	-----------

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. PODSTAWA PRAWNA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie realizuje zadania w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 2) ustawę z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- 4) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 5) uchwałę nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;
- 6) ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- 7) ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 8) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 9) ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 10) ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 11) ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 12) ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- 13) ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 14) ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- 15) ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne;
- 16) ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
- 17) ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 18) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 19) ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy;
- 20) ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych;
- 21) ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- 22) ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 23) ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- 24) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 25) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 26) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 27) ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 28) ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych;
- 29) ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych;
- 30) ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- 31) ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego;
- 32) ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny;
- 33) ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

2. STRUKTURA WYDATKÓW W ODNIESIENIU DO REALIZOWANYCH ZADAŃ USTAWOWYCH

Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Lubinie Nr XIII/125/15 z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie budżetu miasta Lubina na rok 2016 (wraz z późniejszymi zmianami), budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2016 r. wynosił:

Ogółem	66 102 243,00 zł
w tym:	
– zadania zlecone	41 315 725,00 zł
– zadania własne	24 786 518,00 zł

Struktura wydatków w działach i rozdziałach w 2016 r.

Dział	Rozdział	Nazwa	Plan	Wykonanie	%
851		Pomoc społeczna w tym:	66 102 243,00	65 320 003,37	99
		zadania zlecone	41 315 725,00	41 203 516,76	100
		zadania własne	24 786 518,00	24 116 486,61	97
	85117	Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze - zad. własne	23 000,00	17 314,25	75
	85153	Zwalczanie narkomanii - zad. własne	124 900,00	120 366,78	96
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi - zad. własne	1 067 100,00	1 022 601,48	96
	85195	Pozostała działalność - zad. zlecone	17 521,00	17 518,48	100
852	85201	Placówki opiekuńczo-wychowawcze - zad. własne	380 500,00	379 334,34	100
	85202	<u>Domy pomocy społecznej - zad. własne:</u>	2 799 750,00	2 774 895,86	99
		- Dom Opieki "Szarotka" w tym:	1 883 550,00	1 861 352,56	99
		dotacja celowa	2 800,00	2 800,00	100
		- dopłata do innych domów	916 200,00	913 543,30	100
	85203	<u>Ośrodki wsparcia - zad. własne:</u>	2 366 480,00	2 305 108,32	97
		- Ośrodek Opiekuńczo - Rehabilitacyjny	1 458 190,00	1 430 835,89	98
		- Dom Dziennego Pobytu "Senior"	908 290,00	874 272,43	96
	85204	Rodziny zastępcze - zad. własne	212 350,00	209 084,33	98
	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zad. własne	32 700,00	23 033,81	70
	85206	<u>Wspieranie rodziny - zad. własne:</u>	200 938,00	156 549,41	78
		w tym: dotacja celowa	65 438,00	65 438,00	100
	85211	Świadczenia wychowawcze	23 609 000,00	23 539 191,60	100
	85212	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	17 632 275,00	17 586 923,99	100
		zadania zlecone	17 398 635,00	17 357 489,87	100
zadania własne		233 640,00	229 434,12	98	
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	290 100,00	287 876,96	99	
	zadania zlecone	116 850,00	116 850,00	100	
	zadania własne, w tym:	173 250,00	171 026,96	99	
	dotacja celowa	173 250,00	171 026,96	99	

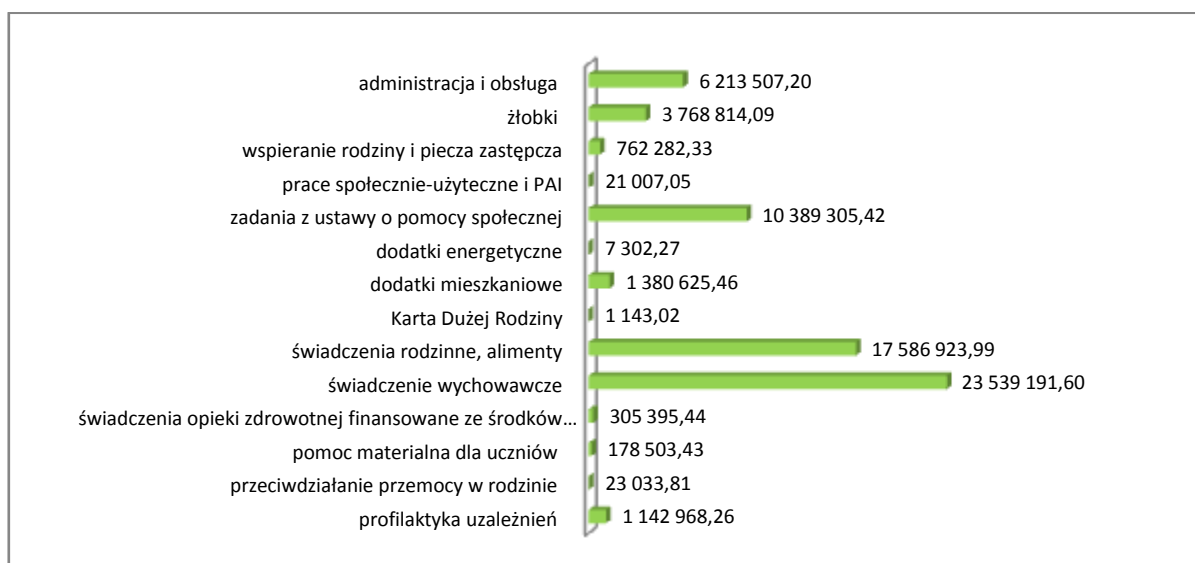
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - zadania własne, w tym:	978 070,00	966 135,51	99	
	dotacja celowa	353 000,00	353 000,00	100	
85215	Dodatki mieszkaniowe	1 394 898,00	1 387 927,73	100	
	zadania zlecone	7 898,00	7 302,27	92	
	zadania własne	1 387 000,00	1 380 625,46	100	
85216	Zasiłki stałe - zad. własne, w tym:	1 942 000,00	1 914 179,58	99	
	dotacja celowa	1 942 000,00	1 914 179,58	99	
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	6 424 502,00	6 226 388,29	97	
	- zadania zlecone	12 262,00	12 261,08	100	
	- zadania własne, w tym:	6 412 240,00	6 214 127,21	97	
	dotacja celowa	1 253 000,00	1 252 990,00	100	
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 631 740,00	1 625 048,57	100	
	zadania własne	1 479 740,00	1 473 288,13	100	
	zadania zlecone	152 000,00	151 760,44	100	
85295	Pozostała działalność	935 759,00	813 206,56	87	
	- zadania własne, w tym:	934 200,00	812 063,54	87	
	dotacja celowa	364 200,00	364 200,00	100	
	- zadania zlecone	1 559,00	1 143,02	73	
853	85305	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej - zad. własne, w tym:	3 809 900,00	3 768 814,09	99
		- Żłobki	3 340 700,00	3 303 087,93	99
		- Grupa żłobkowa w OR	469 200,00	465 726,16	99
854	85415	Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży - zad. własne, w tym:	228 760,00	178 503,43	78
		dotacja celowa	181 260,00	142 802,74	79

Wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poniesione na realizację zadań w 2016 r. zostały wykonane w 99% w stosunku do planu (w tym wydatki na zadania zlecone w 100%, a na zadania własne w 97%).

W okresie sprawozdawczym najwyższe wydatki stanowiła realizacja nowego zadania wynikającego z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (36,04% budżetu) oraz z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (26,92% budżetu), a następnie z ustawy o pomocy społecznej (15,91% budżetu). Na działalność MOPS, w tym administrację i obsługę wydatkowano 9,51% budżetu, natomiast na funkcjonowanie żłobków 5,77% ogółu wydatków.

Szczegółową strukturę wydatków przedstawia poniższy wykres:

Wydatki w 2016 r. z podziałem na realizowane zadania

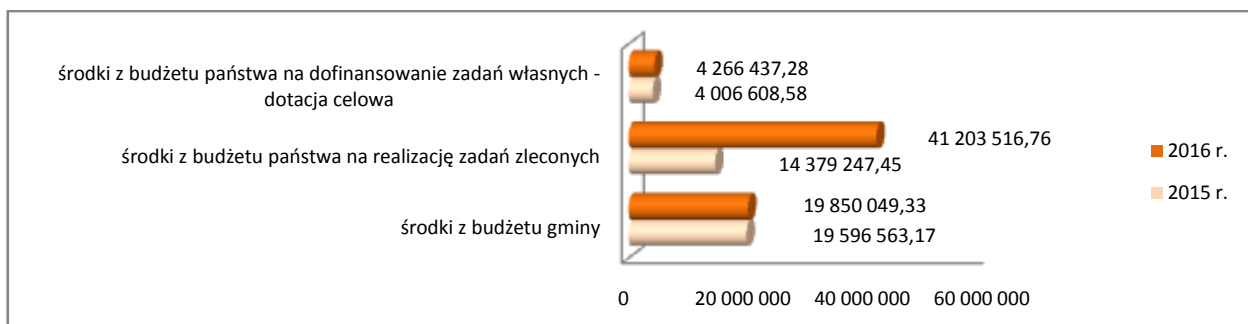

3. STRUKTURA WYDATKÓW W LATACH 2015-2016 W ODNIESIENIU DO ZADAŃ WŁASNYCH I ZLECONYCH

Wydatki poniesione w 2016 r. na realizację zadań własnych i zleconych były wyższe o 27 337 584,17 zł w porównaniu do roku 2015. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań MOPS pochodziły z budżetu gminy oraz z budżetu państwa (w postaci dotacji celowej na dofinansowanie zadań własnych oraz na realizację zadań zleconych).

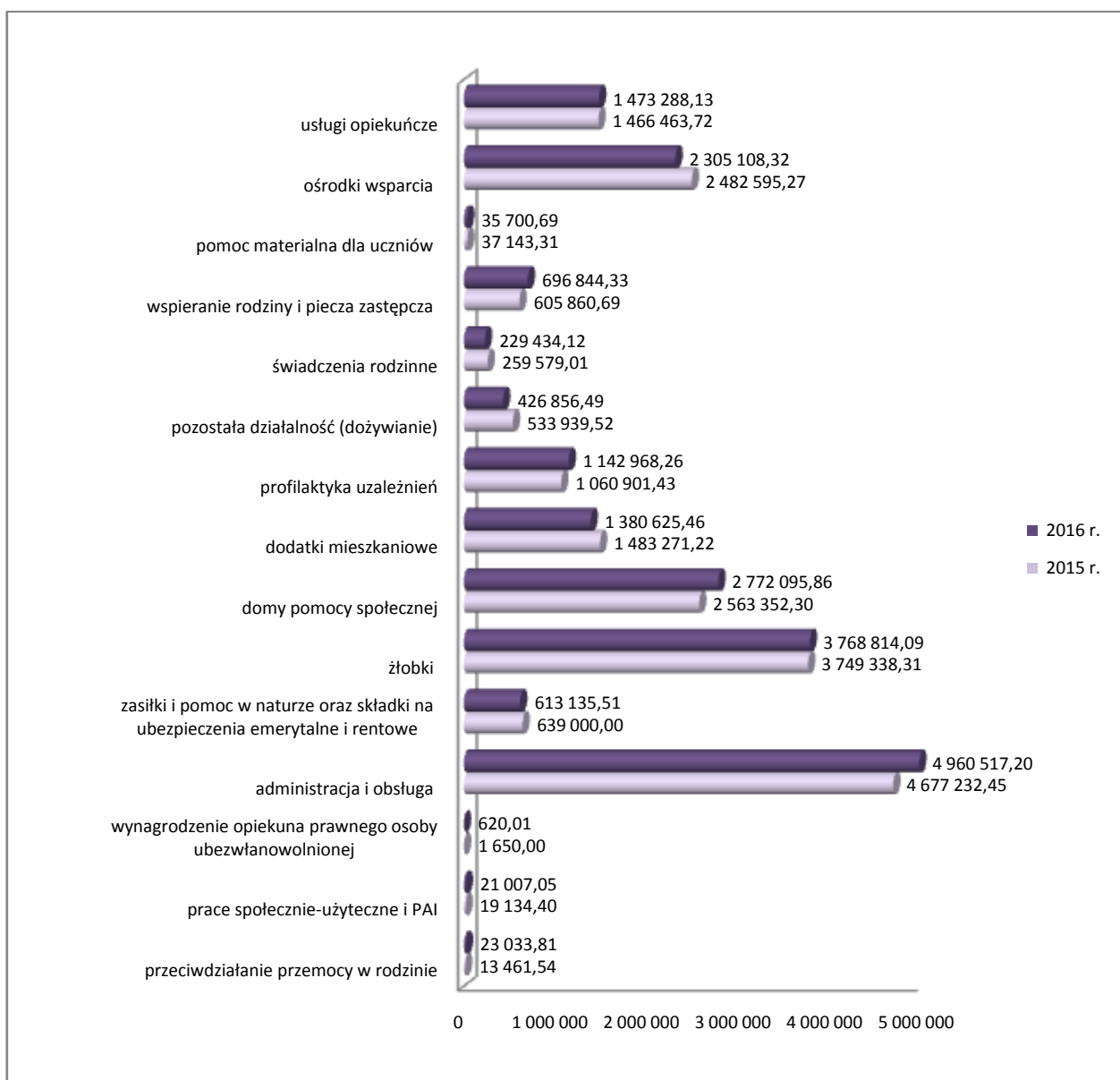
W okresie rozliczeniowym, środki z budżetu gminy były wyższe o 1,3%, natomiast z budżetu państwa (na realizację zadań zleconych) o 186,6% aniżeli w roku poprzednim, czego głównym powodem było realizowanie przez MOPS nowego zadania w postaci świadczenia wychowawczego oraz większych wydatków na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny. Na realizację zadań własnych gmina otrzymała dofinansowanie z budżetu państwa o 6,5% wyższe niż rok wcześniej.

Źródła finansowania zadań w latach 2015 - 2016

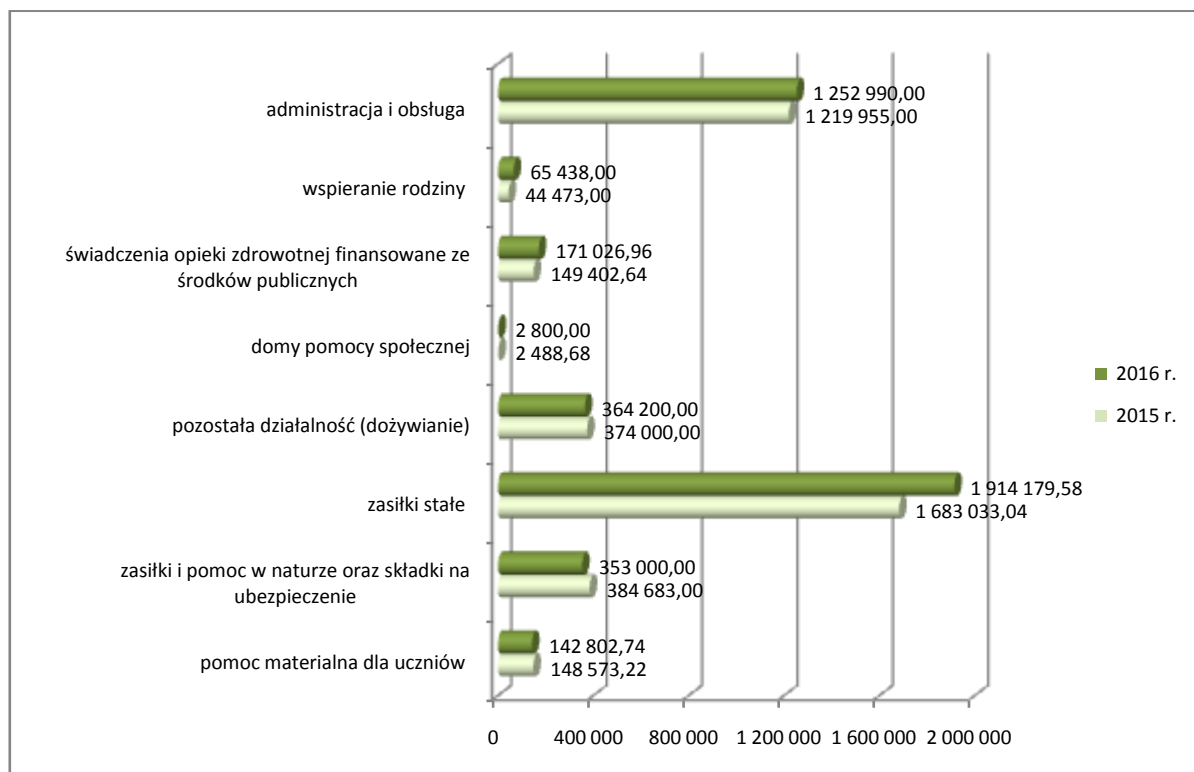
Środki gminne przeznaczone na zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, stanowiły 30,40% wydatków poniesionych w całym 2016 r. Natomiast środki z budżetu państwa wyniosły 63,1% kosztów poniesionych w okresie rozliczeniowym (z wyłączeniem dotacji celowej). Środki otrzymane na dofinansowanie zadań własnych stanowiły 6,5% ogółu budżetu.

Środki własne gminy przeznaczone na realizację zadań w latach 2015 - 2016

Analiza porównawcza wydatków środków własnych gminy pokazuje wzrost nakładów finansowych na realizację większości zadań (m.in. z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, prac społecznie użytecznych, domów pomocy społecznej oraz administracji i obsługi). W nielicznych przypadkach wydatki zmniejszyły się (zasiłki z ustawy o pomocy społecznej, dotatki mieszkaniowe, pomoc materialna dla uczniów, obsługa świadczeń rodzinnych, działalność ośrodków wsparcia). W niektórych zadaniach różnice kwotowe porównywanych lat wynikają ze zmiany sposobu finansowania oraz zmian w zakresie przepisów prawa.

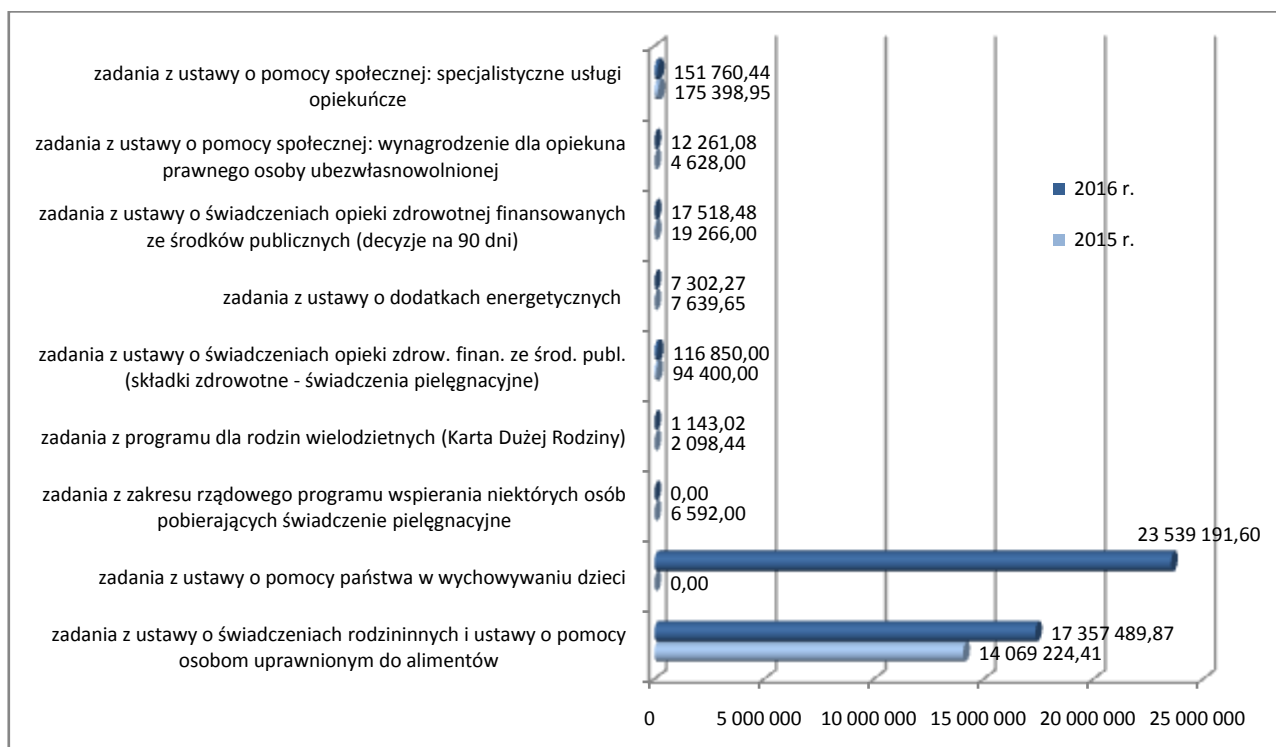
Dotacja celowa z budżetu państwa na dofinansowanie realizacji zadań własnych w latach 2015 - 2016

Zadania własne gminy były w 17,7% wydatkowane z dotacji celowej, a kwota tej dotacji była wyższa o 259 828,70 zł niż w roku 2015 i wyniosła 4 266 437,28 zł.

Wydatki na realizację zadań zleconych gminie w kwocie 41 203 516,76 zł stanowiły ponad 63,1% ogółu budżetu Ośrodka i były o 186,6% wyższe w stosunku do 2015 r.

Wydatki ze środków budżetu państwa na realizację zadań zleconych w latach 2015 - 2016

Wyżej zamieszczony wykres pokazuje, że najwięcej środków na realizację zadań zleconych - bo ponad 57%, przeznaczają się na zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, które jest nowym zadaniem realizowanym od kwietnia 2016 r. oraz z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - ponad 42% poniesionych wydatków na zadania zlecone.

4. WYKONANIE DOCHODÓW ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ

Struktura dochodów w układzie klasyfikacji budżetowej

Rozdział	Nazwa	Rodzaj dochodu	Plan	Wykonanie	%
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	<u>Ogółem:</u> w tym: wpływy z różnych dochodów	2 000,00	2 480,17 2 480,17	124,0
85202	Domy Pomocy Społecznej	<u>Ogółem:</u> w tym: wpływy z różnych opłat pobyt w DO „Szarotka” pobyt w DO „Szarotka” - wpłaty z innych gmin pobyt w dps w innych gminach przygotowanie posiłków odsetki otrzymane spadki, zapisy, darowizny wpływy z różnych dochodów	792 580,00	860 865,82 23,20 543 981,53 102 032,76 72 381,85 139 884,54 304,87 250,00 2 007,07	108,6
85203	Ośrodki wsparcia	<u>Ogółem ośrodki wsparcia:</u> w tym: <u>Dom Dziennego Pobytu "Senior" - ogółem:</u> wpływy z różnych opłat przygotowanie posiłków wpływy z różnych dochodów <u>Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny - ogółem:</u> usługi usługi na rzecz innych gmin dowozy, przewozy odsetki	162 220,00	180 604,25 85 872,42 29,20 85 795,15 48,07 94 731,83 26 467,08 67 166,00 760,00 338,75	111,3
85211	Świadczenie wychowawcze	<u>Ogółem zadania własne:</u> odsetki	50,00	25,70 25,70	51,4
85212	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	<u>Ogółem:</u> <u>Ogółem zadania zlecone:</u> grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych wpływy z różnych dochodów (zwroty zaliczek alimentacyjnych) wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego odsetki <u>Ogółem zadania własne:</u> wpływy z tytułu zwrotów świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych odsetki	455 000,00 335 000,00 120 000,00	672 601,16 557 906,54 100,00 24 212,45 257 642,09 275 952,00 114 694,62 100 477,49 14 217,13	147,8 166,5 95,6

85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	<u>Ogółem:</u> wpływy z tytułu zwrotów świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych	5 000,00	1 944,80 1 944,80	38,9
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	<u>Ogółem:</u> wpływy z różnych dochodów wpływy z tytułu zwrotów świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych odsetki	13 000,00	6 782,51 515,68 3 559,62 2 707,21	52,2
85215	Dodatki mieszkaniowe	<u>Ogółem:</u> wpływy z różnych dochodów	4 100,00	4 091,64 4 091,64	99,8
85216	Zasiłki stałe	<u>Ogółem:</u> wpływy z różnych dochodów wpływy z tytułu zwrotu świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych	20 500,00	19 028,82 648,00 18 380,82	92,8
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	<u>Ogółem:</u> wpływy z różnych opłat wpływy z usług odsetki wpływy z różnych dochodów	23 100,00	23 645,96 555,20 13 538,92 1 296,62 8 282,22	102,4
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	<u>Ogółem:</u> usługi opiekuńcze - zadania własne specjalistyczne usługi opiekuńcze - zadania zlecone	116 000,00 93 000,00 23 000,00	111 702,91 95 695,04 16 007,87	96,3 102,9 69,6
85295	Pozostała działalność	<u>Ogółem:</u> <u>Ogółem zadania własne:</u> wpływy z różnych dochodów wpływy z tytułu zwrotów świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych <u>Ogółem zadania zlecone:</u> wpływy z różnych opłat	6 100,00 6 100,00 0,00	1 307,01 1 297,80 1 053,45 244,35 9,21 9,21	21,4 21,3
85305	Żłobki	<u>Ogółem:</u> w tym: <u>Żłobki - ogółem:</u> opieka wraz z wyżywieniem dzieci odsetki otrzymane spadki, zapisy, darowizny wpływy z różnych dochodów <u>Grupa żłobkowa - OR - ogółem:</u> opieka wraz z wyżywieniem dzieci odsetki otrzymane spadki, zapisy, darowizny	814 370,00	841 478,59 759 256,13 755 893,33 714,32 379,00 2 269,48 82 222,46 81 905,00 7,46 310,00	103,3
85415	Pomoc materialna dla uczniów	<u>Ogółem:</u> wpływy z różnych dochodów wpływy z tytułu zwrotów świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych	2 300,00	1 619,28 323,86 1 295,42	70,4
Razem w tym: z zadań zleconych			2 416 320,00 358 000,00	2 728 178,62 573 923,62	112,9 160,3

Powyższe zestawienie tabelaryczne pokazuje dużo wyższe, od planowanych, dochody uzyskane ze zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjnej i odsetek (147,8%), a także z tytułu wpływów z opłat za usługi świadczone w domu pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia i żłobkach. Natomiast mniejsze od planowanych uzyskano wpływy z tyt. zwrotów świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych. W sumie pozyskane dochody w roku 2016 były o 12,9% wyższe od planowanych.

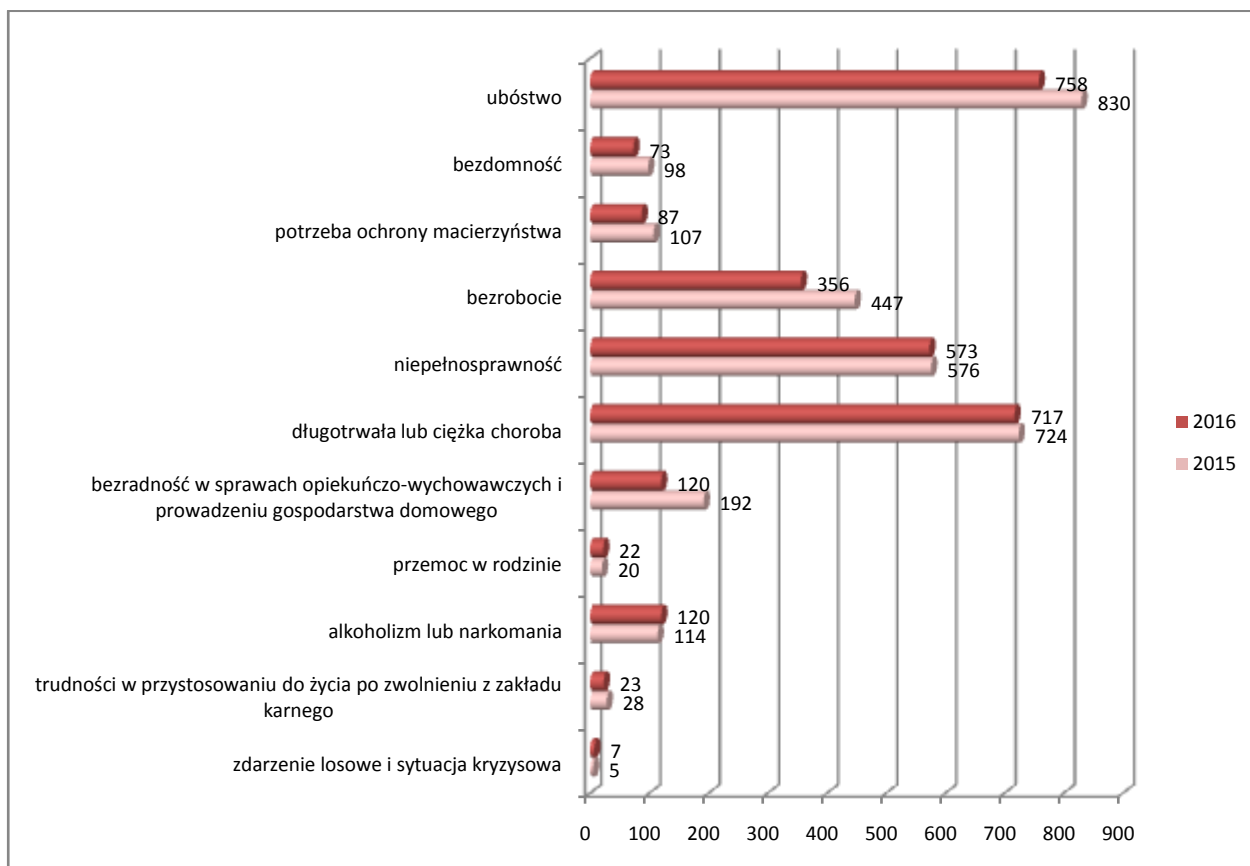
II. DZIAŁANIA MERYTORYCZNE

1. ZADANIA REALIZOWANE W OPARCIU O USTAWĘ O POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2016 r. świadczenia z pomocy społecznej bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania przyznano 1 626 osobom z 1 156 rodzin (o łącznej liczbie 2 248 osób w tych rodzinach) - wielkości te nie uwzględniają rodzin otrzymujących świadczenia niewymagające wydania decyzji administracyjnej. Liczba świadczeniobiorców, którym przyznano pomoc decyzją administracyjną w porównaniu do 2015 r. zmniejszyła się o 9,86 % tj. o 178 osób. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są ze względu na trudne sytuacje życiowe osób i rodzin, powstałe z przyczyn wymienionych w ustawie o pomocy społecznej, których te osoby nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień i zasobów. Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia powody przyznawanej pomocy, przy czym świadczenia z pomocy społecznej udzielane są rodzinom, w których występują co najmniej dwie przesłanki.

Powody przyznawanej pomocy	liczba rodzin	
	2015	2016
ubóstwo	830	758
sieroctwo	0	0
bezdomność	98	73
potrzeba ochrony macierzyństwa	107	87
bezrobocie	447	356
niepełnosprawność	576	573
długotrwała lub ciężka choroba	724	717
bezzadność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	192	120
przemoc w rodzinie	20	22
alkoholizm lub narkomania	114	120
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	28	23
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0
zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	5	7

Powody przyznania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Prawo do większości świadczeń przysługuje z powodu niekorzystnej sytuacji dochodowej osób/rodzin, tzn. poniżej ustawowego progu dochodowego - od października 2015 r. - 634 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł w przypadku osoby w rodzinie. Nadal dominującym powodem, dla którego rodziny objęte były pomocą społeczną było ubóstwo (65,57%), pomimo że liczba rodzin dotkniętych tym problemem zmniejszyła się o 78 w stosunku do minionego roku. Rodziny doświadczające długotrwałej bądź ciężkiej choroby - 62,03%, niepełnosprawne - 49,57% oraz te, w których występuje bezrobocie - 30,80%, to kolejna dominująca kategoria klientów pomocy społecznej.

Zadania zlecone Gminie

W ramach zadań zleconych wydano 162 decyzje administracyjne dla 113 osób, w tym:

- 20 na pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla 11 osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 142 decyzje dla 102 osób w sprawie przyznania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, przysługujących maksymalnie przez okres 90 dni, finansowanych przez Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia; takiemu ubezpieczeniu podlegały osoby nieposiadające uprawnień do świadczeń zdrowotnych z żadnego innego tytułu.

Zadania własne Gminy

Na świadczenia z zakresu zadań własnych o charakterze obowiązkowym, jak i nieobowiązkowym wydano 6 430 decyzji administracyjnych, w tym: 6 193 przyznających pomoc dla 1 621 osób z 1 151 rodzin (o łącznej liczbie osób w tych rodzinach 2 242), 136 umarzających postępowanie (z urzędu lub na wniosek strony) oraz 45 odmownych z powodu niespełnienia kryteriów ustawy o pomocy społecznej. Łącznie udzielono 124 234 świadczenia na kwotę 3 834 773 zł (z dotacją celową z budżetu państwa,

z wyłączeniem wydatków i świadczeń na usługi opiekuńcze). Średnio 1 osobie udzielono w ciągu roku ponad 76 świadczeń.

Pomoc finansowa w ramach zadań własnych w latach 2015 - 2016

Forma pomocy	Liczba świadczeniobiorców		Kwota świadczeń	
	2015	2016	2015	2016
zasiłek stały	392	401	1 683 033	1 914 179
składki na ubezpieczenie zdrowotne	382	398	149 403	171 027
zasiłek okresowy	400	333	481 822	424 238
sprawienie pogrzebu	0	5	0	18 885
pomoc rzeczowa	145	4	24 080	1 017
zasiłki celowe w tym dotyczące	703	649	541 861	523 012
– schronienia	12	11	53 448	62 733
– zdarzenia losowego	4	1	4 430	1 200
– specjalnego zasiłku celowego	133	145	68 992	91 733

Spośród osób, które otrzymały zasiłek stały - 338 świadczeniobiorców - to osoby samotnie gospodarujące, a 63 pozostające w rodzinie. Średnia kwota świadczenia wyniosła 494,29 zł. W stosunku do 2015 r. zwiększyła się liczba stałych zasiłkobiorców o 9 osób. Zwiększyły się także ogólne wydatki o kwotę 231 146 zł tj. o 12,08%, ponieważ zasiłki stałe były wypłacane głównie dla osób samotnie gospodarujących w maksymalnej kwocie, tj. 604 zł miesięcznie. Ta grupa świadczeniobiorców, pobierająca zasiłek stały, stanowiła aż 84,29%.

Za osoby, które uzyskały uprawnienia do zasiłku stałego oraz osoby bezdomne, które zawarły Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, Ośrodek odprowadzał comiesięczne składki zdrowotne. Łącznie pomocy w tej formie udzielono 398 osobom. Za 1 świadczeniobiorcę w ciągu roku odprowadzono ponad 9 składek, a średnia kwota składki wyniosła 45,32 zł.

Pomocy w formie zasiłku okresowego udzielono 333 osobom na łączną kwotę 424 238 zł (z dotacją celową), w tym ze środków własnych Gminy na kwotę 71 238 zł m.in. z powodu:

- bezrobocia - 215 osobom na kwotę 258 089 zł,
- długotrwałej choroby - 100 osobom na kwotę 78 778 zł,
- niepełnosprawności - 35 osobom na kwotę 31 204 zł,
- innych przyczyn - 78 osobom na kwotę 56 167 zł.

W porównaniu do minionego roku zmniejszyła się liczba osób, którym udzielono pomocy w powyższej formie o 16,75%. Pomimo, że na takim samym poziomie utrzymuje się liczba osób, którym zapewniano schronienie w całodobowych placówkach na terenie kraju, to jednak nastąpił wzrost wydatków o 14,08%. W 2016 r. pokrywano koszty schronienia dla 11 osób, w tym dla 6 kobiet z 5 dziećmi.

Pomoc w formie zasiłków celowych i specjalnych celowych przyznano 723 osobom z przeznaczeniem na zakup odzieży, obuwia, opału, środków czystości i higieny osobistej, na zakup posiłków, artykułów żywnościowych, leków, wyposażenia dzieci do szkoły, pokrycia kosztów schronienia itp. na łączną kwotę 752 457 zł (w tym wydatek na świadczenia pieniężne). Osobom tym udzielono łącznie 2 447 świadczeń. W ciągu roku 1 osobie udzielono średnio ponad 3 świadczenia, a średnia kwota pomocy wyniosła 307,51zł. W 2016 r. w porównaniu do 2015 r. zmniejszyła się liczba osób korzystających z ww. świadczeń o ponad 7,68% tj. 54 osoby, jak również zmniejszyła się kwota wydatków o 3,47%, tj. o 18 849 zł. Pomoc rzeczową w postaci m.in. bielizny pościelowej i ręczników otrzymały 4 osoby, na łączną wartość 1 017 zł. Od 2016 r. Ośrodek nie prowadzi magazynu pomocy rzeczowej, ale w zamian rodzinom przyznawano świadczenia niepieniężne, tj. bony towarowe do realizacji w marketach na terenie miasta Lubina. Powyższa pomoc adresowana była przede wszystkim do osób/rodzin, które zasiłki pieniężne

wykorzystywały w sposób niezgodny z przeznaczeniem. W ramach bonów towarowych osoby/rodziny mogły zaspokoić swoje potrzeby nie tylko w zakresie artykułów żywnościowych, ale też odzieży, obuwia, bielizny pościelowej, osobistej, artykułów gospodarstwa domowego itp. Z takiej formy pomocy skorzystało 99 osób, na kwotę 68 280 zł.

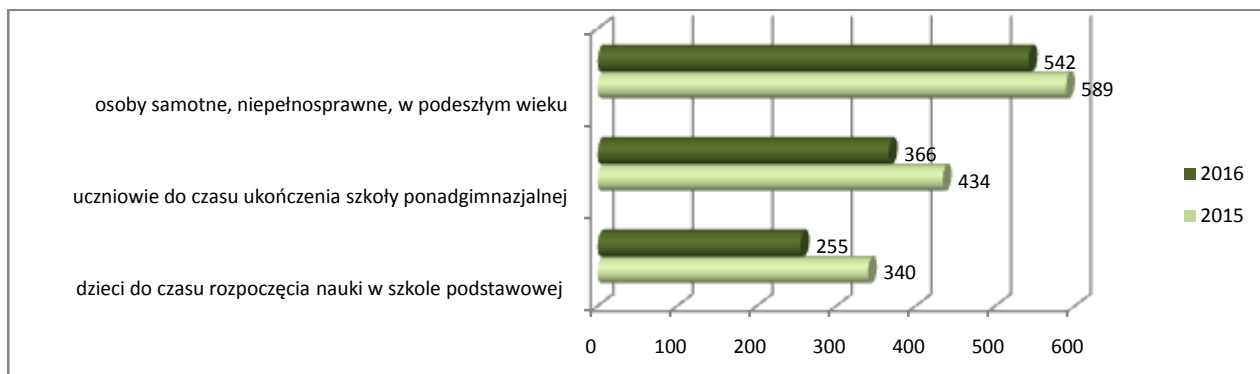
1.1. PROGRAM WIELOLETNI „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany był na podstawie Uchwały Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020 oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategicznym celem programu jest nadal ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci/młodzieży oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych.

Pomoc w formie posiłku i świadczenia pieniężnego z przeznaczeniem na zakup żywności lub posiłków adresowana była do osób i rodzin znajdujących się w trudnych warunkach materialnych bądź życiowych.

Charakterystyka osób objętych pomocą w zakresie dożywiania w latach 2015 - 2016

Kategorie świadczeniobiorców korzystających z dożywiania (posiłek + świadczenie pieniężne)	Liczba świadczeniobiorców	
	2015	2016
dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	340	255
uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	434	366
osoby samotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku	589	542

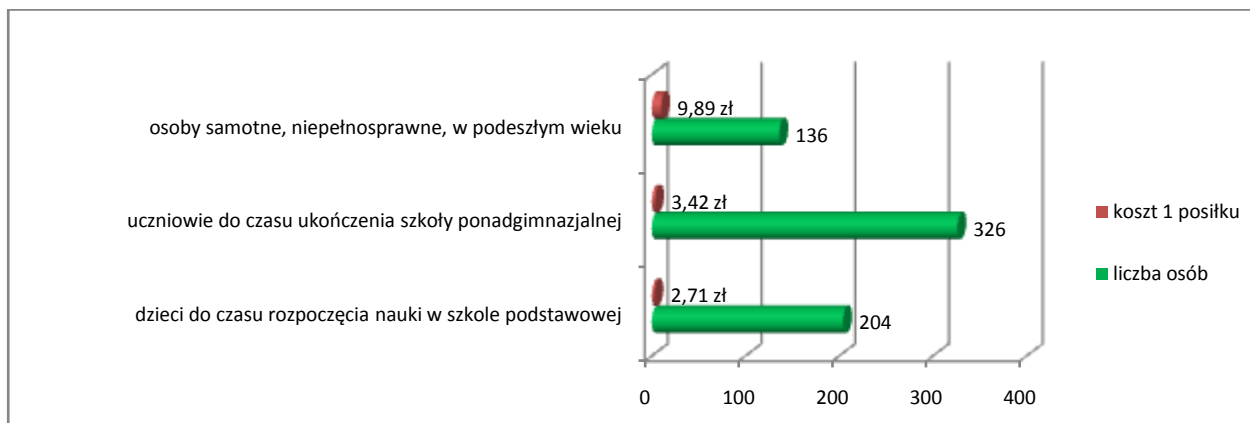
Posiłki dowożono do miejsca zamieszkania 58 osobom z powodu: podeszłego wieku, niepełnosprawności, choroby itp. Roczny koszt dowozu wyniósł 7 625 zł i był w całości finansowany ze środków własnych Gminy.

Pomoc w formie posiłków

Posiłki przygotowano dla 652 osób w 35 placówkach zbiorowego żywienia (żłobkach, przedszkolach, szkołach i internatach, ośrodkach wsparcia i domu pomocy społecznej). Średni koszt posiłku wyniósł 5,08 zł. Na tę formę pomocy wydatkowano środki finansowe w łącznej kwocie 783 432 zł, z czego środki własne gminy stanowiła kwota 419 232 zł (53,52%), a dotacja celowa 364 200 zł (46,48%).

Świadczeniobiorcy korzystający z posiłków i koszt posiłków

Kategorie świadczeniobiorców korzystających z posiłków	Liczba osób	Koszt 1 posiłku
dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	204	2,71
uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	326	3,42
osoby samotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku	136	9,89

Świadczenia pieniężne w formie zasiłku celowego były przyznawane na zakup posiłków lub żywności. Z tej formy pomocy korzystały głównie osoby, które ze względów zdrowotnych miały przeciwwskazania do korzystania z posiłków w placówkach zbiorowego żywienia oraz rodziny wielodzietne, matki samotnie wychowujące małe dzieci, osoby uczestniczące w kursach, szkoleniach, a także osoby pracujące.

Z danych dotyczących wydatków na świadczenia pieniężne wynika, że udział środków własnych gminy na tą pomoc wyniósł 40%, a z dotacji celowej 60%.

W 2016 r. łączny koszt realizacji Programu (posiłki, świadczenia pieniężne, dowóz posiłków) wyniósł 791 057 zł i w 53% finansowany był ze środków własnych Gminy.

Struktura wydatków na realizację Programu w latach 2015 - 2016

Wyszczególnienie	Świadczenie pieniężne		Posiłki	
	2015	2016	2015	2016
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	818	689	804	652
Liczba rodzin	279	282	501	421
Liczba świadczeń	777	758	117 975	113 033
Koszt programu (bez dowozu), w tym:	218 888	210 560	900 508	572 872
środki własne Gminy	97 214	84 224	526 508	335 008
dotacja celowa	121 674	126 336	374 000	237 864
Koszt 1 świadczenia	281,70	277,78	7,63	5,07

Pomoc w formie bezpłatnych posiłków i świadczenia pieniężnego przysługuje wyłącznie osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego (dla osoby samotnie gospodarującej 634 zł, a dla osoby w rodzinie 514 zł). W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego obowiązującego dla osoby/rodziny, pomoc udzielana była z częściową odpłatnością na podstawie Uchwały XLIV/221/04 Rady Miejskiej w Lubinie z dnia 5 października 2004 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej. Zawsze priorytetem Ośrodka było zapewnienie dzieciom, młodzieży

i osobom samotnym, niepełnosprawnym oraz długotrwale chorym gorącego, dwudaniowego posiłku. Dlatego też, z przyznanej dotacji celowej - 73,13% środków finansowych zostało przeznaczonych na pokrycie kosztów posiłków a tylko 26,87% na pomoc w formie świadczeń pieniężnych z przeznaczeniem na zakup posiłków lub artykułów żywnościowych. Zamierzenia Ośrodka w zakresie realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” zostały osiągnięte.

1.2. PRACA I ZADANIA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Zadania pracowników socjalnych określone są przede wszystkim w ustawie o pomocy społecznej. Na jej podstawie podejmują oni szereg działań zawodowych, do których głównie należą:

- 1) prowadzenie pracy socjalnej,
- 2) dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- 3) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej; skuteczne posługiwanie się przepisami prawa w realizacji tych zadań,
- 4) pomoc w uzyskaniu, dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej, poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy,
- 5) udzielanie pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
- 6) pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych,
- 7) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenie skutków ubóstwa,
- 8) inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową oraz inspirowanie powołania instytucji świadczących usługi służące poprawie sytuacji osób i rodzin,
- 9) współuczestniczenie w przygotowywaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej, ukierunkowanych na podniesienie jakości życia.

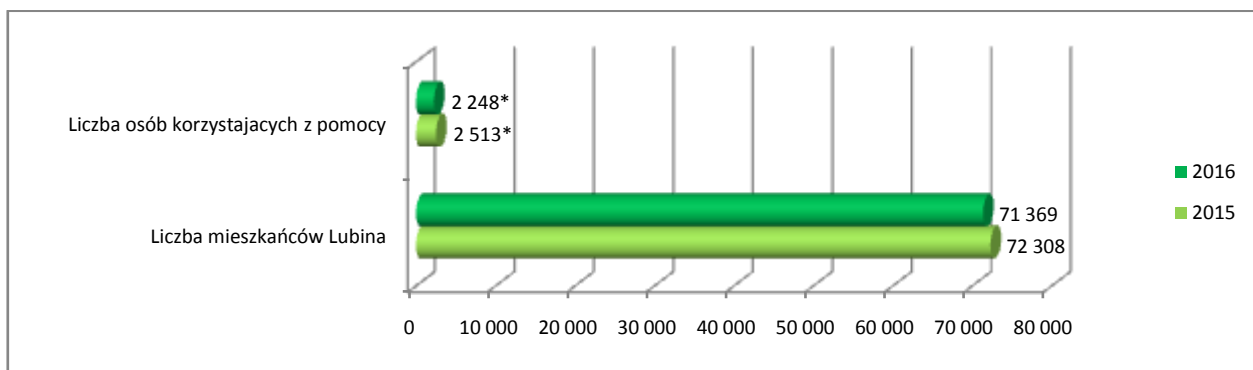
Od stycznia do grudnia 2016 r. pracownicy socjalni przeprowadzili łącznie 4 894 rodzinne wywiady środowiskowe, w tym dla potrzeb innych podmiotów (m.in. Sądu Rejonowego w Lubinie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i ośrodków pomocy społecznej z terenu całego kraju). Poczynione ustalenia były m.in. podstawą planowania pomocy i przyznania świadczeń z pomocy społecznej. Rodzinne wywiady środowiskowe były przeprowadzane również na potrzeby osób ubiegających się o świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i świadczenia wychowawcze.

W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 6 430 decyzji administracyjnych na świadczenia z pomocy społecznej. Z przysługującego prawa do wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Legnicy skorzystało 8 osób. Przed tą instancją rozpatrywanych było 10 decyzji, z których 8 utrzymano w mocy, 1 uchylono i przekazano do ponownego rozpatrzenia, w 1 przypadku stwierdzono uchybienie terminu.

Poza zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej, pracownicy socjalni brali aktywny udział w zapewnieniu wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, jak i ocenie sytuacji dziecka, dokonywanej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Mieszkańcy Lubina korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2015 - 2016

*podane liczby nie obejmują osób, korzystających jedynie z pracy socjalnej

W 2016 r. podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowili 4,4% ogólnej liczby mieszkańców Lubina, natomiast mieszkańcy otrzymujący świadczenia wymagające wydania decyzji administracyjnej - 3,1% (świadczeniobiorcy + członkowie ich rodzin). Wśród beneficjentów pomocy społecznej, widoczna jest od kilku lat niewielka tendencja spadkowa - w porównaniu z 2015 r. o 0,4% w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców.

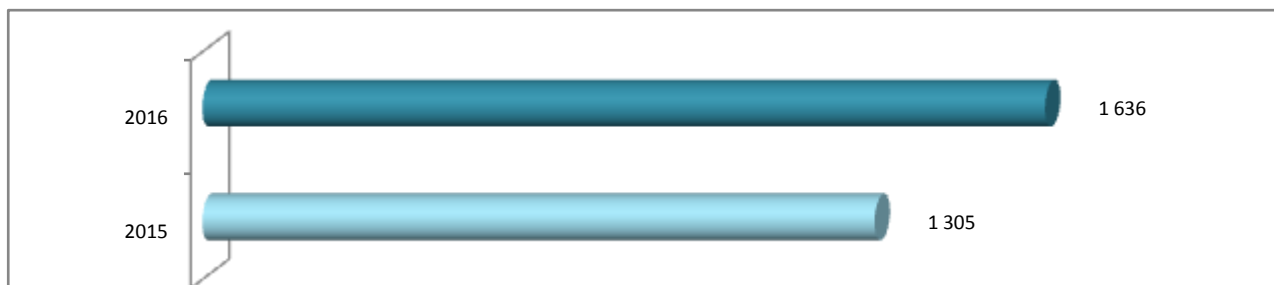
Praca socjalna

Jednym z podstawowych instrumentów pomocy społecznej jest praca socjalna. Jest ona świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód z wykorzystaniem metod i technik, w tym kontraktu socjalnego, z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

W 2016 r. tą formą pomocy objęto 2 907 osób z 1 636 rodzin, w tym wyłącznie pracą socjalną 907 osób z 598 rodzin. W odniesieniu do poprzedniego roku można wskazać, iż działania w tym zakresie realizowane są z większą liczbą klientów pomocy społecznej.

Rodziny korzystające z pomocy w formie pracy socjalnej w latach 2015 - 2016

W 2016 r. w ramach prowadzonej pracy socjalnej w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie, prowadzono procedurę „Niebieskiej Karty” w 306 rodzinach. Pracownicy MOPS uczestniczyli w 1 492 grupach roboczych.

Kontrakt socjalny

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Pokonanie trudnych sytuacji życiowych jest możliwe dzięki współdziałaniu beneficjentów z instytucjami udzielającymi wsparcia. Wyrazem tej współpracy jest kontrakt socjalny, czyli sprecyzowana w sposób jasny i zrozumiały umowa między pracownikiem socjalnym a klientem, określająca problem, cele jak również role osób zaangażowanych w proces tworzenia kontraktu.

Kontrakt:

- służy jasnemu, precyzyjnemu sformułowaniu celów ogólnych dotyczących zmiany,
- jest narzędziem pozwalającym na maksymalne zmobilizowanie osoby lub osób zainteresowanych rozwiązaniem problemów (np. przez ograniczenia czasowe narzucone przez umowę),
- jest narzędziem stosowanym w trakcie procesu pracy,
- umożliwia dokonanie oceny osiągniętych zmian, jakie zaszły,
- odwołuje się do odpowiedzialności klienta, którego traktuje się jako osobę dorosłą, zdolną podejmować samodzielnie dotyczące jej decyzje,
- precyzuje wzajemne oczekiwania i wymagania oraz ustanawiając zakres podejmowanej pracy, daje poczucie bezpieczeństwa zarówno klientowi jak i pracownikowi socjalnemu,
- zawiera ograniczenia czasowe, które w efekcie wymuszają mobilizację tak klienta jak i pracownika socjalnego.

Kontrakt socjalny jest nieodzownym narzędziem pracy, którym posługuje się pracownik socjalny. W 2016 r. zawierany był na okoliczność rozwiązania określonych sytuacji życiowych osób/rodzin, w tym głównie dotyczących:

- 1) aktywizacji zawodowej poprzez:
  - nabycie umiejętności poszukiwania pracy,
  - podjęcie zatrudnienia,
  - podniesienie kwalifikacji zawodowych,
  - pozyskanie statusu osoby bezrobotnej,
- 2) podjęcia leczenia odwykowego, utrzymywania abstynencji alkoholowej,
- 3) pozyskania świadczeń z zabezpieczenia społecznego,
- 4) podniesienia standardu zajmowanego lokalu.

Konsekwencją odmowy zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymania jego postanowień może być odmowa udzielenia świadczeń z pomocy społecznej, ograniczenie ich wysokości lub zamiana na formę niepieniężną. Powyższe dodatkowo mobilizuje klientów do realizowania w pełni zadeklarowanych działań. W okresie sprawozdawczym zostały zawarte 244 kontrakty socjalne ze 177 osobami.

Poradnictwo specjalistyczne

Osobom i rodzinom, które posiadają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych bez względu na posiadany dochód, świadczone jest poradnictwo specjalistyczne. Działania w tym zakresie obejmują przede wszystkim wsparcie rodzinne, które realizowane jest głównie przez pracowników socjalnych w ramach prowadzonej pracy socjalnej (dane w tym zakresie zostały przedstawione powyżej), konsultanta oraz specjalistę w zakresie rozwiązywania problemu alkoholowego.

W 2016 r. z pomocy konsultanta skorzystało 397 osób, w tym 156, które nie ubiegały się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej. Przeprowadzonych zostało 729 konsultacji, które obejmowały m.in. tematykę:

- uzależnień i współuzależnień,
- przemocy w rodzinie,
- konfliktów rodzinnych,
- problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- problemów małżeńskich.

Specjalista w zakresie rozwiązywania problemu alkoholowego objął pomocą 139 osób w tym:

- 91 osób uzależnionych od alkoholu lub pijących szkodliwie (37 kobiet i 54 mężczyzn),
- 48 osób współuzależnionych (43 kobiety i 5 mężczyzn).

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono łącznie 765 spotkań z osobami z problemem alkoholowym i współuzależnionymi, zawarto 97 kontraktów socjalnych z 66 osobami (30 kobiet i 36 mężczyzn) oraz 97 zakresów współpracy z osobami mającymi problem alkoholowy.

Podejmowane działania przez ww. specjalistę dotyczyły:

- diagnozowania problemu klienta,
- konfrontowania klienta z problemem,
- edukacji w zakresie choroby alkoholowej i problemu współuzależnienia,
- motywowania do podjęcia leczenia odwykowego lub udziału w terapii dla osób współuzależnionych,
- zawierania zakresów współpracy i kontraktów socjalnych,
- monitorowania zobowiązań klientów,
- współpracy z placówkami leczenia odwykowego,
- konsultowania spraw klientów z terapeutami, asystentami rodziny, psychologiem.

W 2016 r. radca prawny w ramach poradnictwa prawnego dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej udzielił - 183 porady dotyczące przede wszystkich spraw:

- administracyjnych,
- rodzinnych,
- majątkowych, spadkowych,
- mieszkaniowych.

Poradnictwo psychologiczne udzielane było w ramach Punktu konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w Sekcji Profilaktyki Uzależnień - w zakresie problemu uzależnienia, współuzależnienia, przemocy w rodzinie, zagrożenia przemocą (dane w dalszej części sprawozdania).

Działania realizowane na rzecz dzieci i młodzieży

W okresie wakacji letnich, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnił atrakcyjny wypoczynek dla dzieci i młodzieży z rodzin objętych pomocą społeczną z terenu Lubina, tj.:

- dwutygodniowy wyjazd kolonijny do miejscowości nadmorskiej Łazy - łącznie dla 50 dzieci w wieku szkolnym; w czasie kolonii zrealizowany został urozmaicony program rekreacyjno - wypoczynkowy oraz profilaktyczny w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy oraz kształtowania umiejętności społecznych,
- kolonię w Pustkowie dla 8 dzieci oraz w Jastrzębiej Górze dla 2 dzieci (finansowaną ze środków Kuratorium Oświaty i Wychowania we Wrocławiu).

Działania realizowane na rzecz osób bezdomnych

W 2016 r. udzielono pomocy 133 osobom bezdomnym. Świadczenia pieniężne w formie zasiłków otrzymały 82 osoby, w tym 11 osób z przeznaczeniem na pokrycie kosztów pobytu w schroniskach poza Lubinem, m.in. w Schronisku dla Mężczyzn w Szczodrem, Jeleniej Górze, Warszawie, Stowarzyszeniu MONAR - Dom Samotnych Matek z Dziećmi w Ścinawie oraz Stowarzyszeniu na rzecz bezdomnych „Ryta” w Wiślinie.

Na terenie naszego miasta funkcjonuje Schronisko prowadzone przez Koło Lubińskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, które zapewnia osobom bezdomnym całonocne zakwaterowanie, wyżywienie, dostęp do mediów i sanitariatów. W 2016 r. przebywało w nim 97 osób. W okresie zimowym funkcjonowała również Ogrzewalnia, udzielająca schronienia tymczasowego osobom będącym pod wpływem alkoholu, według ustalonych zasad oraz progów trzeźwości.

Podopiecznym, oprócz miejsca ogrzewanego zapewniono także:

- dostęp do gorących napojów oraz suchego prowiantu,
- miejsce kąpielowe wraz z udostępnieniem środków czystości,
- odzież i obuwie, jak również możliwość wyprania własnej odzieży.

Osobom bezdomnym udzielano pomocy w następujących formach: rzeczowej, zasiłków celowych, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, ubezpieczenia zdrowotnego, gorących posiłków wydawanych zarówno w Jadłodajni (bez decyzji administracyjnej), jak i innych jednostkach (na podstawie decyzji administracyjnej). Wobec tej grupy klientów prowadzona była szeroko rozumiana praca socjalna ukierunkowana w szczególności na: odnowienie relacji rodzinnych, podjęcie systematycznego leczenia, w tym uzależnień, uzyskanie dowodów osobistych, a także orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, podjęcie pracy zarobkowej oraz złożenie dokumentacji celem ubiegania się o lokal mieszkalny z zasobów gminy. Powyższe realizowane było między innymi poprzez zawarcie kontraktu socjalnego oraz Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności (zawarto 20 programów oraz kontrakty z 28 osobami).

We współpracy z Policją podejmowano działania prewencyjne poprzez monitorowanie miejsc przebywania osób bezdomnych, wzmożone w okresie jesienno - zimowym, aby zapobiec negatywnym skutkom przebywania w niskich temperaturach oraz zidentyfikować miejsca potencjalnego zagrożenia pożarem bądź zaccadzeniem się. Podopieczni przebywający w miejscach niemieszkalnych, szczególnie w altanach ogrodowych informowani byli na bieżąco o formach pomocy i zasadach jej udzielania, o zagrożeniach wynikających z nadużywania alkoholu oraz zachęceni do skorzystania ze schronienia w placówkach pomocowych. Pracownicy socjalni dostarczali osobom bezdomnym używaną odzież, bieliznę, obuwie, koce oraz pościel zarówno w siedzibie Ośrodka, jak i podczas dokonywania lustracji w miejscach ich pobytu. Od kilku lat dostępny jest całodobowy kontakt w sprawach osób bezdomnych (697-110-123), umożliwiający przyjmowanie zgłoszeń od Policji i osób prywatnych. Działa również bezpłatna infolinia czynna na terenie województwa dolnośląskiego 800-292-137.

FEAD Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym

Głównym celem programu FEAD jest udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnianie pomocy żywnościowej w formie paczek. Ośrodek pomocy społecznej wydaje skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej i przekazuje organizacjom listy osób zakwalifikowanych do pomocy z Programu. Uprawnienie do korzystania z tej formy pomocy jest uwarunkowane spełnieniem kryterium dochodowego, które wynosiło do końca 2016 r. 951 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz 771 zł dla osoby w rodzinie. W okresie sprawozdawczym, ww. wsparciem objęto 343 osoby ze 147 rodzin. Wydano 173 skierowania uprawniające do odbioru paczek żywnościowych.

Realizatorami Programu są: Caritas Polska, Polski Czerwony Krzyż, Federacja Polskich Banków Żywności, Polski Komitet Pomocy Społecznej. Dystrybucją produktów żywnościowych w naszym mieście zajmują się 2 organizacje: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów o/Lubin oraz Koło Lubińskie - Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta.

Karta Dużej Rodziny

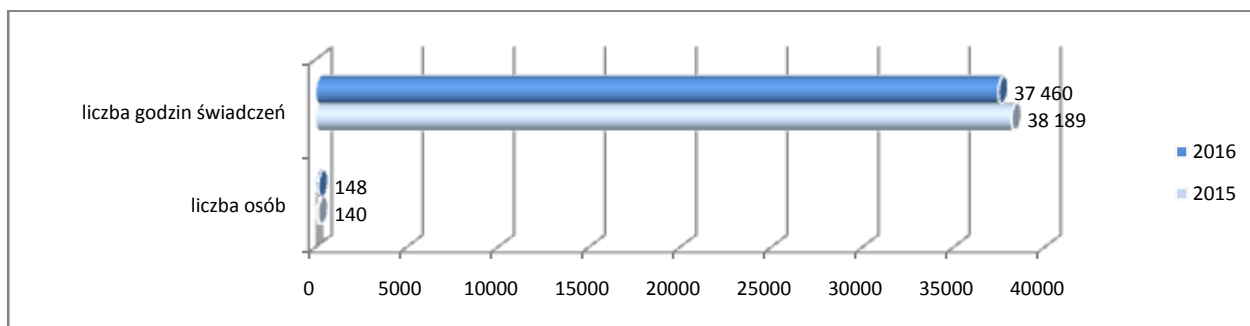
Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin z trojgiem i więcej dzieci, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Karta Dużej Rodziny zapewnia niższe ceny przy zakupie żywności i kosmetyków, odzieży i obuwia, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Z tego uprawnienia w 2016 r. korzystało 336 lubińskich rodzin (stan na 31 grudnia 2016 r.).

1.3. USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze są zróżnicowaną grupą świadczeń niepieniężnych kierowaną do osób starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych. Rodzaj usług oraz ich wymiar i zakres dostosowywany jest indywidualnie do potrzeb świadczeniobiorcy.

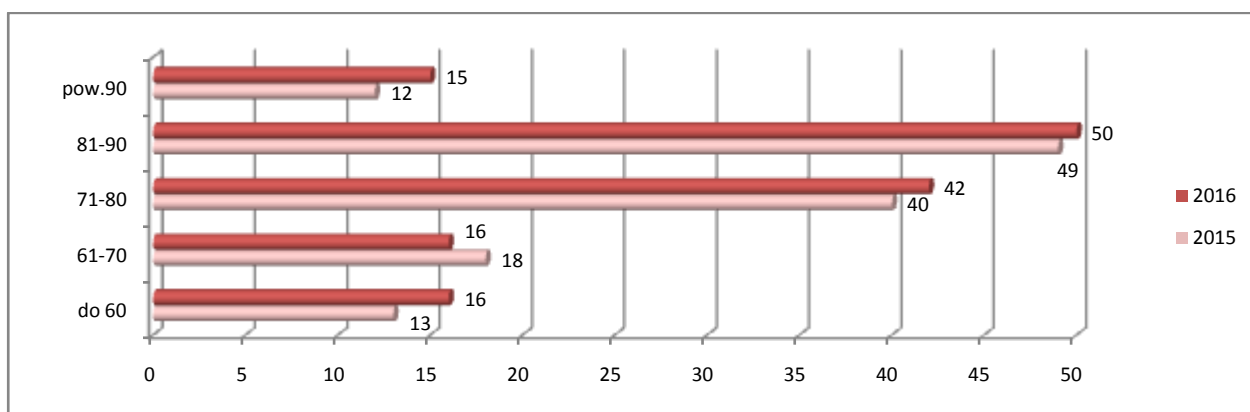
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2015 - 2016

Rok	Usługi opiekuńcze zadanie własne		Specjalistyczne usługi opiekuńcze zadanie własne		Specjalistyczne usługi opiekuńcze zadanie zlecone	
	liczba osób	liczba świadczeń (godz.)	liczba osób	liczba świadczeń (godz.)	liczba osób	liczba świadczeń (godz.)
2015	87	22 851	36	9 288	17	6 050
2016	97	23 260	40	10 060	11	4 140

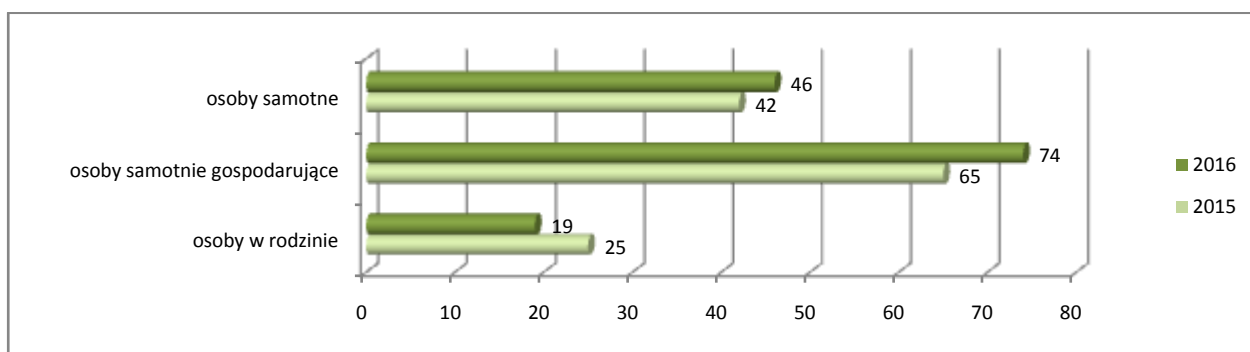
W okresie całego roku pomoc w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych (w tym usługi rehabilitanta) przyznano 139 osobom, z tego 8 osób korzystało jednocześnie z dwóch rodzajów usług, a 1 osoba z trzech rodzajów. Liczba udzielonych tym osobom świadczeń (37 460 godz.) była niższa o 1,9% niż w roku 2015. Natomiast odnosząc się do źródła finansowania, nastąpił wzrost usług opiekuńczych (o 1,8%) i specjalistycznych usług opiekuńczych z zakresu zadań własnych (o 8,3%) oraz spadek specjalistycznych usług opiekuńczych z zakresu zadań zleconych (o 31,6%).

Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych w latach 2015 - 2016, wg wieku

Jak pokazują dane liczbowe, spośród wszystkich osób korzystających z usług w 2016 r. - 46,8% stanowiły osoby powyżej 80 roku życia. Jest to najliczniejsza grupa wiekowa świadczeniobiorców, podobnie jak w roku 2015.

Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych w latach 2015 - 2016, wg sytuacji rodzinnej

Większość klientów korzystających z usług to osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe. Odsetek tych osób zwiększył się w 2016 r. i wynosił aż 86,3%. Wśród nich 38,3% stanowiły osoby samotne. Pozostałe 13,7% podopiecznych to osoby zamieszkujące i gospodarujące z rodziną.

Szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z zakresu zadań własnych gminy oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania reguluje uchwała Nr XLIV/222/04 Rady Miejskiej w Lubinie z dnia 5 października 2004 r. (tj. Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2013 r. poz. 5355 z późn. zm.). Natomiast odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustalana jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.) oraz zarządzenie Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubinie w sprawie ustalenia ceny 1 godziny usług.

Wysokość odpłatności za usługi uzależniona jest od:

- wysokości stawki godzinowej usług,
- liczby godzin świadczonych usług,
- dochodu świadczeniobiorcy.

Wysokość stawki godzinowej za usługi w 2016 r. wynosiła:

- usługi opiekuńcze - 13 zł
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadanie własne) - 13 zł
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie zleczone) - 35 zł

Średnia odpłatność klientów za 1 godz. usług wynosiła:

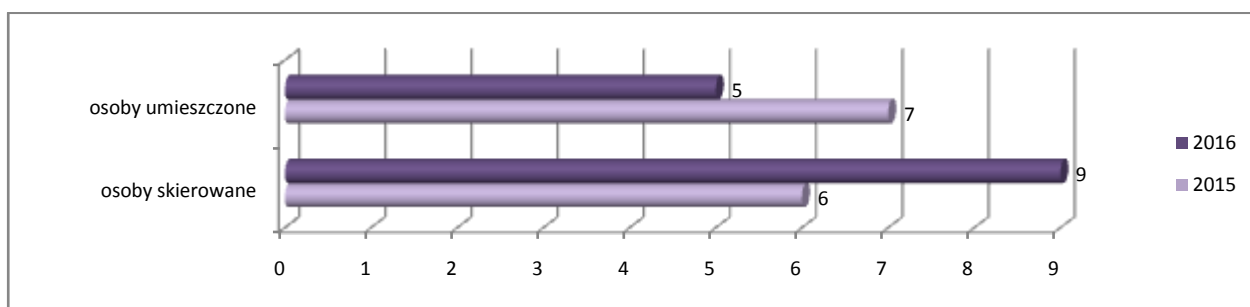
- usługi opiekuńcze - 3,83 zł
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadanie własne oraz zleczone) - 3,70 zł

W 2016 r. z nieodpłatnej pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 36 osób, z tego: 16 osób - z uwagi na sytuację dochodową (dochód poniżej kryterium dochodowego) i 20 osób - z uwagi na sytuację rodzinną oraz wiek (osoby samotne powyżej 80 roku życia).

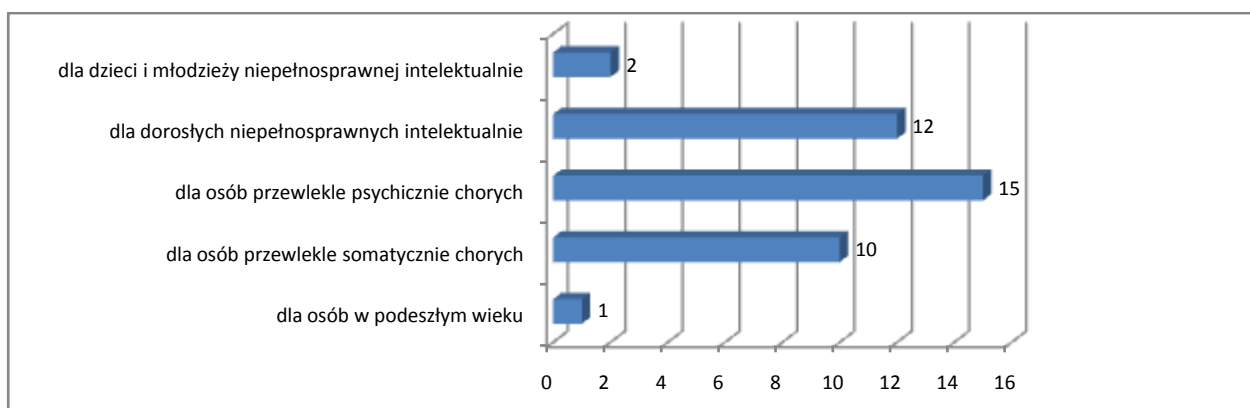
1.4. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Kolejnym niepieniężnym świadczeniem z pomocy społecznej jest pobyt i usługi w domu pomocy społecznej. Powyższa forma wsparcia adresowana jest do osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy rodziny czy też instytucjonalnej, w formie usług opiekuńczych.

Liczba osób skierowanych i umieszczonych w domach pomocy społecznej w latach 2015 - 2016

Osoby przebywające w domach pomocy społecznej w 2016 r., wg typu placówki

W roku 2016 do domów pomocy społecznej usytuowanych na terenie innych gmin skierowano 9 osób (w tym 4 na podstawie orzeczenia sądu), a faktycznie miejsce uzyskało 5 osób (wszystkie skierowane w 2016 r.).

U podstaw koncepcji organizacyjnej domów pomocy społecznej, leży zasada zróżnicowania tych placówek ze względu na stan zdrowia osób w nich przebywających. W ciągu całego roku w domach pomocy społecznej (z wyłączeniem Lubina) przebywało łącznie 40 osób, z tego:

- 1 osoba w dps dla osób w podeszłym wieku,
- 10 osób w dps dla osób przewlekłe somatycznie chorych,
- 15 osób w dps dla osób przewlekłe psychicznie chorych,
- 12 osób w dps dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- 2 osoby w dps dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Obowiązani do wnoszenia opłaty są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Czterdziestu mieszkańców domów pomocy społecznej ponosiło odpłatność za swój pobyt stanowiącą nie więcej niż 70% dochodu. W przypadku 11 osób do odpłatności zostali zobowiązani zstępni i wstępni. Różnicę między miesięcznym kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca i rodzinę pokrywała gmina.

Łączne wydatki Gminy Miejskiej Lubin (w tym odpłatność rodziny) poniesione na pokrycie kosztów utrzymania osób w domach pomocy społecznej w 2016 r. wyniosły 913 543,30 zł.

1.4.1. DOM OPIEKI „SZAROTKA”

Dom Opieki „Szarotka” w Lubinie jest przeznaczony dla 35 osób, mężczyzn i kobiet przewlekle somatycznie chorych. Są to głównie osoby ze schorzeniami układu krążenia, narządów ruchu, z otępieniem starczym i zaburzeniami pamięci wynikającymi z podeszłego wieku. Placówka świadczy całodobową opiekę w zakresie usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i kulturalno - oświatowych. Ponad połowa mieszkańców to osoby wymagające całkowitej opieki tzn. pielęgnacji, karmienia i pomocy w poruszaniu się.

Mieszkańcy Domu Opieki „Szarotka” w latach 2015 - 2016

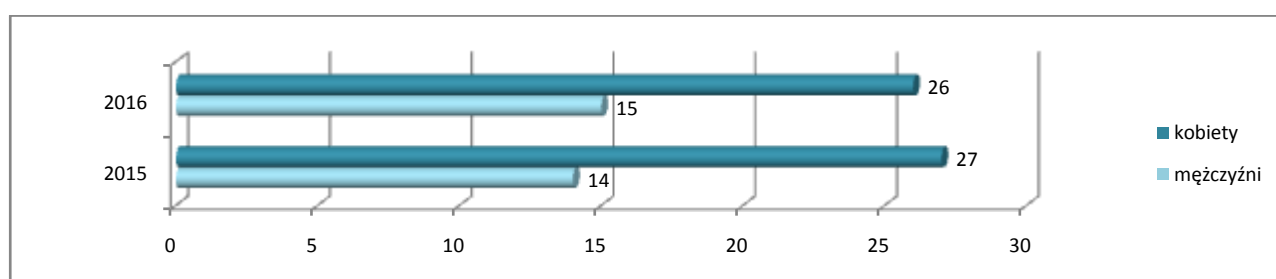
Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba osób przebywających w ciągu roku <i>(każda osoba liczona raz bez względu na liczbę dni pobytu)</i>	41*	41*
Rzeczywista liczba mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku <i>(suma liczby mieszkańców wg stanu na ostatni dzień miesiąca)</i>	336	380
Średnia liczba mieszkańców w miesiącu	28	32

*w tym 3 mieszkańców z innych gmin

Mieszkańcy Domu Opieki „Szarotka” w latach 2015 - 2016, wg wieku i płci

Przedziały wiekowe	2015		2016	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
40-49	1	0	1	0
50-60	0	2	0	2
61-70	2	2	2	3
71-80	5	7	6	5
81-90	16	2	14	4
powyżej 90	3	1	3	1
Razem	41		41	

Mieszkańcy Domu Opieki „Szarotka” w latach 2015 - 2016, wg płci

Liczba osób przebywających w Domu w ciągu roku wynosiła 41, w tym 26 kobiet i 15 mężczyzn. Wszyscy nowoprzyjęci (11 osób) byli mieszkańcami Lubina. Zdecydowana większość (22 mieszkańców) to osoby w wieku powyżej 80 roku życia, co stanowi 54% .

Suma rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku sprawozdawczego wynosiła 380 osób (średnio 32 osoby w miesiącu), a stopień wykorzystania miejsc wzrósł o 12% w stosunku do roku poprzedniego.

Mieszkańcy mieli zapewnione regularne posiłki (5 dziennie), w tym stały dostęp do podstawowych produktów żywnościowych i napojów. Dzienna stawka żywieniowa wynosiła 12 zł.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej reguluje ustawa o pomocy społecznej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, który zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lubina Nr P.0050.62.2015 i Nr P.0050.53.2016 wynosił 4 300 zł.

W okresie sprawozdawczym w Domu przebywało 3 podopiecznych skierowanych przez inne gminy. Z pełną odpłatnością przebywało 5 mieszkańców z Lubina, do których dopłacały osoby zobowiązane. W przypadku 28 osób kwotą brakującą do pełnego kosztu utrzymania wносиła Gmina Miejska Lubin, a u 5 osób gmina i osoby zobowiązane.

Całkowite koszty działalności Domu wynosiły w 2016 r. 1 612 991,78 zł, natomiast koszty związane z utrzymaniem mieszkańców Domu Opieki „Szarotka” wynosiły 1 542 732,68 zł, w tym: wpłaty mieszkańców - 395 128,18 zł, co stanowiło 25,62%, wpłaty osób zobowiązanych - 149 607,52 zł, tj. 9,70%, wpłaty innej gminy 102 032,76 zł - 6,61 %. Gmina Miejska Lubin poniosła wydatki z tytułu dopłaty do pobytu mieszkańców w kwocie 895 964,22 zł, co stanowiło 58,07% łącznych kosztów utrzymania mieszkańców.

Podstawową działalnością Domu jest świadczenie mieszkańcom usług w zakresie potrzeb bytowych (m.in. miejsca zamieszkania, wyżywienia, odzieży i obuwia, utrzymania czystości), usług opiekuńczych (m.in. praca socjalna, pielęgnacja), usług wspomagających (m.in. podnoszenie sprawności i aktywizowanie, zaspokajanie potrzeb religijnych i kulturalnych, pomoc w utrzymywaniu kontaktów z rodziną i społecznością lokalną, w zapewnieniu bezpieczeństwa).

Zakres świadczonych usług dostosowano do indywidualnych potrzeb mieszkańców, które ustalał Zespół Terapeutyczno - Opiekuńczy (w 2016 r. - 12 posiedzeń). Podopieczni byli bezpośrednio wspierani przez pracowników pierwszego kontaktu wchodzących w skład tego Zespołu. W opracowaniu indywidualnego planu wsparcia istotny był udział mieszkańca, a wspólne ustalenia były jednym z ważniejszych, a zarazem trudniejszych form terapii, wpływającej na samoocenę mieszkańca, jego poczucie wartości i możliwości decydowania o własnym losie. Dobrze skonstruowany plan wpływał na aktywizację mieszkańca, rozbudzał w nim pragnienia, był motorem jego działań, sprawiał, że czuł się potrzebny.

Mieszkańcy korzystali z pomocy w dostępie do świadczeń zdrowotnych przysługujących na podstawie odrębnych przepisów. Opiekę medyczną sprawował lekarz pierwszego kontaktu z przychodni „Lubmed”, a opieka psychiatryczno-psychologiczna była zapewniona przez Centrum Psychiatrii i Psychologii „MariaMed”.

Z usług lekarza pierwszego kontaktu skorzystało 41 osób. Mieszkańcy byli zaopatrywani w leki i środki medyczne według potrzeb i zgodnie z zaleceniem lekarza. Dofinansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia do zakupu środków higieny osobistej w wysokości 70% poniesionego kosztu, w zależności od jakości artykułu otrzymały 24 osoby na kwotę 15 007,08 zł.

Stopień sprawności mieszkańców Domu Opieki „Szarotka”

Stopień sprawności	Liczba mieszkańców
Mieszkańcy nieopuszczający łóżka	9
Mieszkańcy poruszający się przy pomocy wózka	14
Mieszkańcy poruszający się przy pomocy chodzika (balkonik, laska, orteza)	4
Mieszkańcy poruszający się samodzielnie	14
Razem	41

Skuteczną formą aktywizacji mieszkańców była terapia zajęciowa, mająca na celu przywrócenie bądź utrzymanie jak najdłużej sprawności psychofizycznej. Czynne spędzanie wolnego czasu, to najlepsza forma terapii zapobiegająca zubożeniu i rezygnacji. Mieszkańcy mieli ponadto możliwość korzystania ze zbioru bibliotecznego, a także z prasy codziennej i tygodników.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym należała do jednych z ważniejszych zadań Domu, dzięki niej mieszkańcy mogli włączać się w życie społeczności lokalnej, budować emocjonalne więzi oraz przełamywać pojawiające się poczucie izolacji i odosobnienia.

Integracja mieszkańców i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym odbywała się poprzez uczestnictwo i wspólne organizowanie imprez i spotkań okolicznościowych, przy współudziale młodzieżowego wolontariatu, dzieci ze szkół i przedszkoli oraz zaproszonych gości i przyjaciół Domu.

W ramach działalności kulturalno - oświatowej, Dom Opieki „Szarotka” współpracował i nawiązywał bliskie kontakty z innymi domami pomocy społecznej, jak również placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami i klubami zrzeszającymi osoby starsze, chore i niepełnosprawne. Mieszkańcy Domu uczestniczyli w licznych spotkaniach i imprezach okolicznościowych, brali udział w konkursach recytatorskich, tanecznych organizowanych w Domu, na terenie miasta a także poza nim. We wszystkich zajęciach i spotkaniach mieszkańcy brali udział dobrowolnie, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i możliwościami psychofizycznymi.

W Domu działał Samorząd Mieszkańców, którego reprezentantem jest Rada Mieszkańców, dbająca o interesy pensjonariuszy w zakresie realizowania potrzeb bytowych, kulturalnych, organizacji zajęć, terapii, rozwijania kontaktów ze środowiskiem lokalnym, przestrzegania praw mieszkańców, ustalania jadłospisów. Spotkania Rady Mieszkańców odbywają się raz na kwartał.

Istotnym elementem pomocy mieszkańcom jest świadczenie pracy socjalnej. Pracownik socjalny pomagał w załatwianiu formalności związanych z pobytem w Domu Opieki (meldunki), aktualizacją ważności dokumentów (dowody osobiste), otrzymywaniem świadczeń pieniężnych (zasiłki, renty) oraz w wielu innych potrzebnych sprawach (np. zakupy odzieży, artykułów osobistego użytku). Ponadto, prowadził postępowania administracyjne dot. ustalania odpłatności za pobyt osób w domu pomocy społecznej w stosunku do mieszkańców i ich rodzin, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Pracowników Domu wspierali wolontariusze i osoby odbywające praktyki zawodowe (opiekun medyczny) oraz osoby wykonujące nieodpłatnie kontrolowane prace na cele społeczne.

Poza działaniami ukierunkowanymi bezpośrednio na mieszkańców, Dom Opieki „Szarotka” realizował także pomoc w zakresie dożywiania na rzecz podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z tej formy pomocy skorzystało 110 osób, dla których przygotowano 16 063 obiady.

Działania Domu wspierali darczyńcy, którzy niejednokrotnie sponsorowali zakup środków czystości, artykuły spożywcze na spotkanie integracyjne czy też artykuły biurowe.

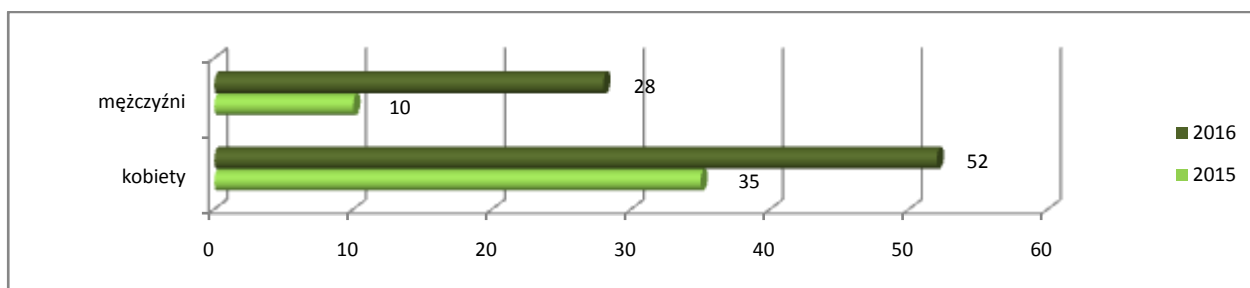
1.5. OŚRODKI WSPARCIA

1.5.1. DOM DZIENNEGO POBYTU „SENIOR”

Dom Dziennego Pobytu „Senior” jest ośrodkiem wsparcia działającym w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubinie. Świadczy bezpłatną pomoc na podstawie indywidualnych skierowań. Osoby mogą również korzystać z wyżywienia na podstawie odrębnej decyzji administracyjnej. Podejmowanych jest szereg działań mających na celu wsparcie, aktywizację i edukację seniorów.

W okresie sprawozdawczym wydano 80 skierowań, w tym 52 dla kobiet i 28 dla mężczyzn.

Skierowania wydane do DDP „Senior” w latach 2015 - 2016, wg płci

Z działalności kulturalno - oświatowej DDP skorzystały łącznie 533 osoby. Natomiast liczba korzystających w latach poprzednich prezentuje się następująco: 2012 - 417 osób, 2013 - 418 osób, 2014 - 430 osób, 2015 - 456 osób, co wskazuje na występujący wzrost zainteresowania działalnością placówki.

Dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Seniorów „Trzeci Wiek” zorganizowano wiele wspólnych przedsięwzięć, istotnych w życiu publicznym miasta. W ramach konkursów ofert ogłaszanych przez Gminę Miejską Lubin i Starostwo Powiatowe w Lubinie, Stowarzyszenie pozyskało środki finansowe w wysokości 99 500 zł, dzięki którym przygotowano i zrealizowano następujące projekty:

- Imprezy międzypokoleniowe, w tym:
  - Jarmark Wielkanocny,
  - II Festiwal Piosenki Obcojęzycznej,
  - IX Przegląd Zespołów Ludowych,
  - XVII Przegląd Form Wokalnych
  - Lubińskie Betlejem,
- Festiwal Narodów
- Spotkania Kombatantów
- Przegląd Form Literackich
- Powiatowe Dni Seniora
- Piękna nasza Polska cała.

Potrzebę społecznej akceptacji i integracji międzypokoleniowej realizowano poprzez organizację spotkań z młodzieżą, dziećmi i osobami niepełnosprawnymi.

Podejmowane działania motywowały do aktywności rekreacyjno-sportowej (m.in. gimnastyka, zajęcia na kręgielni, spotkania szachistów i brydżystów), sprzyjały rozwojowi talentów i zainteresowań (m.in. zajęcia wokalne, teatralne, rękodzielnicze). Wprowadzono nowe formy wsparcia i zajęć. Zaspokajanie potrzeby twórczości, piękna i uznania wypełniano poprzez prezentacje artystyczne; szczególnie wyróżniającym było przedstawienie teatralne „Wróżki” dedykowane najmłodszym mieszkańcom miasta.

Kontynuowano współpracę ze żłobkami, przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjami, organizacjami kombatanckimi, Stowarzyszeniem Seniorów „Trzeci Wiek”, DO „Szarotka”, Sekcją Emerytów, Związkiem Nauczycielstwa Polskiego, Związkiem Niewidomych, Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów, domami dziennego pobytu w Głogowie, Polkowicach i Legnicy oraz lubińskimi parafiami: Św. Barbary, Św. Jana Bosko, ośrodkami kultury i sportu: CK „Muza”, „Wzgórzem Zamkowym”, Regionalnym Centrum Sportowym. Szczególnie owocnie rozwijała się współpraca z Centrum Psychiatrii i Psychologii „MariaMed” w Lubinie, Uniwersytetem Senioralnym w Lubinie oraz warsztatami terapii zajęciowej: „Akademia życia”, „Kameleon”, „Przytulisko”, „Słoneczko” i „Promyk”. Nawiązano współpracę z Prochowickim Ośrodkiem Kultury i Sportu, Oddziałem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym CUPRUM-MED w Lubinie, Kościołem Adwentystów Dnia Siódmego oraz Klubem Piłki Ręcznej METRACO i MKS Zagłębie Lubin. Dzięki pomocy i udzielonemu wsparciu na bazie DDP „Senior” powstało Stowarzyszenie Kresowian.

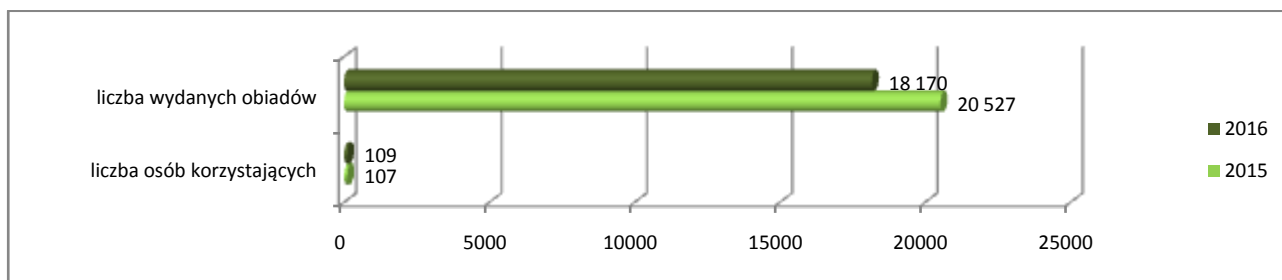
Bogata lista propozycji kulturalno-oświatowych, terapii zajęciowej, działań prozdrowotnych, ekologicznych i edukacyjnych pozwala zaspokoić potrzeby społecznej akceptacji oraz rozwijać zainteresowania. Uczestnicząc w zajęciach, seniorzy stają się potrzebni, doceniani i traktowani partnersko. Bardzo ważne jest efektywne zagospodarowanie czasu, dlatego oferowany plan propozycji skierowany do seniorów jest bardzo urozmaicony.

Wszystkie działania ośrodka wsparcia ukierunkowane były na rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, zwiększenie zaangażowania społecznego seniorów, na szeroko pojętej integracji seniorów z najmłodszymi przedstawicielami miasta i z osobami niepełnosprawnymi - ogólnie z lokalnym środowiskiem.

Poza działalnością związaną z podtrzymywaniem aktywności społecznej, DDP „Senior” realizuje usługi w zakresie dożywiania na rzecz podopiecznych MOPS. Posiłki przygotowywane i wydawane są codziennie od poniedziałku do soboty, zgodnie z opracowanym jadłospisem, uwzględniającym normy żywieniowe. Realizacja posiłków wiąże się z przestrzeganiem procedur wynikających z GHP/GMP i wdrażaniem systemu HACCP.

Z obiadów skorzystało w ciągu roku 109 osób, a ogółem wydano 18 170 obiadów. Stawkę (koszt wsadu) zrealizowano na zaplanowanym poziomie tj. 4 zł.

Liczba osób korzystających z obiadów oraz liczba wydanych obiadów w latach 2015 - 2016

1.5.2. OŚRODEK OPIEKUŃCZO - REHABILITACYJNY

Ośrodek Opiekuńczo - Rehabilitacyjny, jest ośrodkiem wsparcia, prowadzonym przez Gminę Miejską Lubin i świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, zamieszkałej na terenie Gminy Miejskiej Lubin.

Zadaniem Ośrodka jest zapewnienie dziennej kompleksowej opieki i rehabilitacji fizycznej dzieciom dotkniętym dysfunkcją narządu ruchu o różnej etiologii oraz towarzyszącymi tej dysfunkcji schorzeniami. Pobyt w placówce może trwać od 4 do 9 godzin dziennie. Świadczone w Ośrodku specjalistyczne usługi opiekuńcze obejmowały zadania w zakresie:

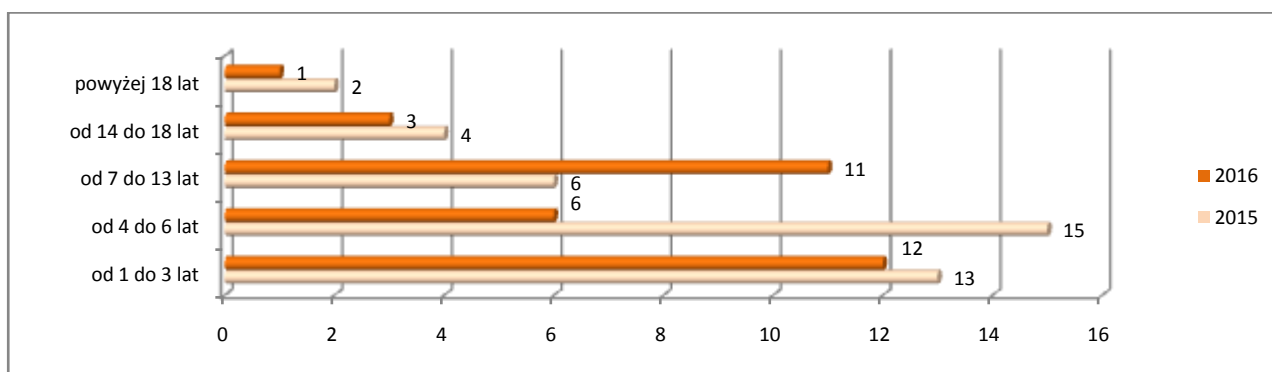
- 1) uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym również wyrabiania umiejętności zachowania się w kontaktach z otaczającym dziecko środowiskiem oraz pozytywnych relacji z bliskimi (w oparciu o indywidualny program pracy),
- 2) oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych zmierzających do wyrównywania zaburzeń rozwojowych dziecka,
- 3) pielęgnacji wspierającej proces leczenia, a także rehabilitacji fizycznej i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu nieobjętych świadczeniami opieki zdrowotnej,
- 4) pomocy w życiu w rodzinie, w tym wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i terapeutycznego oraz kształtowania odpowiednich postaw wobec niepełnosprawnego dziecka.

Po wydaniu orzeczenia przez komisję kwalifikacyjną i przyznaniu decyzją administracyjną specjalistycznych usług opiekuńczych, ze wsparcia skorzystało 33 dzieci.

Stawka za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych w 2016 r. wynosiła 19 zł, zaś średnia miesięczna odpłatność za żywienie - 84 zł. Ogólna liczba godzin specjalistycznych usług opiekuńczych wyniosła 21 463, w tym na rzecz dzieci mieszkających w gminach ościennych - 3 482 godzin.

Ośrodek zapewniał również transport samochodem przystosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych, a ponadto umożliwiał prowadzenie nauczania indywidualnego przez kadrę pedagogiczną przedszkoli i szkół.

Liczba dzieci uczęszczająca do Ośrodka Opiekuńczo Rehabilitacyjnego w latach 2015 - 2016, wg wieku

W czasie pobytu w Ośrodku, dzieci miały zapewnione pełne wyżywienie. Podopieczni z rodzin najuboższych mogli uzyskać pomoc w formie częściowego lub nawet całkowitego zwolnienia z kosztów żywienia.

Poniższa tabela przedstawia wysokość odpłatności za żywienie dzieci na przestrzeni ostatnich trzech lat:

% dofinansowania żywienia	Liczba dzieci - lata					
	Miasto Lubin			Gminy ościennie - ogółem		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
100	14	11	5	1	-	1
90	1	5	4	-	-	-
80	1	4	3	2	2	-
70	-	-	2	-	-	-
60	-	-	-	-	-	1
50	1	3	1	-	-	-
Koszty żywienia pokrywane w całości przez rodziców	10	10	12	3	5	4
Razem	27	33	27	6	7	6

Z żywienia dofinansowanego w różnym procencie skorzystało 17 dzieci (51,5%), natomiast w przypadku 16 podopiecznych, rodzice w całości pokrywali koszty posiłków.

Personel merytoryczny obejmował dzieci działaniami opiekuńczymi, dydaktyczno-wychowawczymi i usprawniającymi ruchowo, wspomagał rozwój w zakresie samoobsługi, nawyków związanych z higieną osobistą oraz spożywaniem posiłków. Prowadzone były indywidualne i zespołowe oddziaływania terapeutyczne, m.in.: zabawy słuchowe i dźwiękonaśladowcze, muzykoterapia, stymulacja wzrokowa, dotykowa, zabawy manipulacyjne ćwiczące orientację w przestrzeni, zabawy ruchowe pozwalające nabyć świadomość własnego ciała i doświadczyć jego ciężaru. Bardzo ważne w rozwoju dzieci niepełnosprawnych były zajęcia kształtujące umiejętności społeczne, interpersonalne oraz komunikacyjne. Praca prowadzona była za pomocą uznanych i szeroko stosowanych w terapii osób niepełnosprawnych metod wsparcia zgodnie z tygodniowym i dziennym rozkładem zajęć. W swojej pracy specjaliści, terapeuci i opiekunowie wykorzystywali mobilne, kolorowe zabawki, przedmioty codziennego użytku, specjalistyczne pomoce dydaktyczne, oprogramowanie komputerowe aktywizujące i edukacyjne oraz różnego typu sprzęt rehabilitacyjny, wykorzystywany w grupach terapeutycznych, salach rehabilitacyjnych, hydroterapii, Sali Doświadczania Świata oraz urządzeniach zainstalowanych na terenach zielonych Ośrodka.

Różnorodność imprez i uroczystości okolicznościowych w Ośrodku, z udziałem rodziców, opiekunów i gości były źródłem żywych reakcji, dobrego samopoczucia i umożliwiał dzieciom poznanie szerszego otoczenia. Ważniejsze wydarzenia i nowe przedsięwzięcia realizowane w Ośrodku:

- udział w Lubińskim Konkursie Artystycznym pt. „Akademia Sztuki”, zorganizowanym przez Stowarzyszenie „Dać Nadzieję”, Warsztaty Terapii Zajęciowej "Akademia Życia" oraz Ośrodek Kultury Wzgórze Zamkowe w Lubinie,
- obchody Dnia Dziecka - obejmujące zabawy sportowo-rekreacyjne na świeżym powietrzu, połączone z prezentacją sprzętu straży pożarnej,
- uroczyste obchody 25-lecia Ośrodka - z udziałem dzieci uczęszczających do Ośrodka oraz absolwentów wraz z rodzicami,
- udział w koncercie zorganizowanym przez Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Szklarach Górnych z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych,
- przedstawienie „Królowa Śniegu” przygotowane przez pracowników Gminnego Przedszkola w Raszówce, w ramach akcji „Dorośli - dzieciom”,
- udział w Festiwalu Piosenki Integracyjnej w ramach obchodów Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych w Przedszkolu Miejskim nr 15 oraz w Powiatowym Konkursie Kolęd i Pastoralek Osób Niepełnosprawnych, zorganizowanym w Muzeum przez Stowarzyszenie „Dać Nadzieję” i Warsztaty Terapii Zajęciowej „Akademia Życia”.

W okresie sprawozdawczym odbyło się wiele okazjonalnych spotkań z zaproszonymi gośćmi, między innymi: spotkanie z górnikiem, Mikołajem, Jasełkowe spotkanie z przedszkolakami z Przedszkola Miejskiego nr 10

oraz integracyjny bal karnawałowy.

Działania Ośrodka wspierali sponsorzy, którzy przekazali darowizny rzeczowe tj. paczki z artykułami szkolnymi, pomocami dydaktycznymi, zabawkami, środkami i artykułami do utrzymania czystości, artykułami tekstylnymi oraz artykułami spożywczymi o długotrwałym okresie użytkowania. Artykuły i środki czystości zostały wykorzystane na bieżące potrzeby placówki.

2. INNE ZADANIA REALIZOWANE NA RZECZ RODZINY I MIESZKAŃCÓW MIASTA

2.1. ŚWIADCZENIA RODZINNE

W 2016 r. wypłacono 61 845 świadczeń, w tym składki emerytalno - rentowe i zdrowotne, do których uprawnione były 3 742 rodziny. Prawo do zasiłków rodzinnych i dodatków miało 1 353 rodziny.

Świadczenia rodzinne w latach 2015 - 2016

Formy pomocy		2015	2016
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne		3 288	3 742
Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki		988	1 353
Liczba rodzin pobierających dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:		815	1 084
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:	urodzenia dziecka	118	110
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	30	40
	samotnego wychowywania dziecka	109	136
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	159	187
	rozpoczęcia roku szkolnego	649	866
	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	37	37
	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	187	216
Liczba osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, w tym:		226	241
za które odprowadzano składki emerytalno - rentowe		195	207
Liczba osób pobierających pomoc finansową dla osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego (program rządowy)		14	0
Liczba osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy		15	23
Liczba rodzin pobierających zasiłki pielęgnacyjne		2 123	2 083
Liczba rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka		403	456
Liczba rodzin pobierających świadczenie rodzicielskie		0	276

Z powyższych danych wynika, iż liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne, jak również w znacznej części liczba świadczeń w poszczególnych formach pomocy, była w 2016 r. większa w porównaniu do 2015 r.

W zakresie świadczeń rodzinnych wydano 3 880 decyzji administracyjnych, w tym 153 odmownych. Wniesiono odwołania od 19 decyzji, co stanowiło 0,48% ogólnej liczby wydanych decyzji. Samorządowe Kolegium Odwoławcze rozpatrzyło i wydało 20 decyzji, w tym:

- 6 utrzymujących w mocy decyzje MOPS,
- 8 zmieniających decyzje MOPS,
- 6 uchylających decyzje MOPS i przekazujących sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Od 1 stycznia 2016 r. wzrosła wysokość świadczenia pielęgnacyjnego z kwoty 1 200 zł do kwoty 1 300 zł miesięcznie. Od stycznia 2017 r. wysokość świadczenia wynosi 1 406 zł miesięcznie. Kwoty kryteriów dochodowych, uprawniających do świadczeń rodzinnych od 1 listopada 2015 r. nie uległy podwyższeniu i wynoszą 674 zł, a w przypadku gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne 764 zł.

W 2016 r. w stosunku do 123 osób stwierdzono, że nienależnie pobrały świadczenia rodzinne na łączną kwotę 74 422,13 zł i zostały decyzją administracyjną zobowiązane do ich zwrotu. W wyniku podejmowanych działań odzyskano kwotę 71 240,29 zł. Świadczenia nienależnie pobrane w latach 2004 - 2016 stanowiły kwotę 1 170 796,54 zł. Łączna wysokość odzyskanych świadczeń w tych latach wyniosła 747 783,57 zł, co stanowi 67,52% ogólnej kwoty świadczeń nienależnie pobranych, pomniejszonej o kwotę umorzonych świadczeń.

Nienależnie pobrane świadczenia rodzinne w latach 2004 - 2016

Rok	Liczba osób, które nienależnie pobrały świadczenia	Łączna kwota świadczeń nienależnie pobranych	Łączna kwota umorzeń/dla ilu osób	Kwota dokonanych zwrotów
2004	35	16 778,80	0	5 735,94
2005	93	77 733,17	632/4os.	28 959,00
2006	81	69 824,30	13 760,6/4os.	39 014,00
2007	159	107 381,93	0	68 920,00
2008	109	56 076,90	5 145,00/2os.	78 067,35
2009	168	84 021,83	3 052,00/4os.	73 261,77
2010	127	53 575,80	292/1os.	52 222,40
2011	187	112 091,74	8 363/5os.	48 825,76
2012	132	133 513,75	16 172,60/8os.	51 003,03
2013	192	163 719,21	909,30/2os.	98 139,97
2014	197	178 409,51	848/1os.	78 990,58
2015	90	43 247,47	934/3os.	53 403,48
2016	123	74 422,13	13 258,80/9os.	71 240,29
Razem	1 693	1 170 796,54	63 367,30/43os.	747 783,57

2.2. ZASIŁKI DLA OPIEKUNÓW

Kontynuowano wypłatę zasiłków dla opiekunów osoby niepełnosprawnej, przysługujących tym, którzy utracili z dniem 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznających to świadczenie. W 2016 r. wypłacono 574 świadczenia, w tym składki emerytalno-rentowe. Do zasiłków dla opiekunów uprawnione były 34 rodziny. Liczba rodzin korzystających z tego świadczenia z roku na rok maleje, najczęściej z uwagi na zgony osób niepełnosprawnych wymagających opieki.

2.3. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY I ZALICZKA ALIMENTACYJNA

Przyznając uprawnienia do funduszu alimentacyjnego, wypłacono 7 268 świadczeń (średnio w miesiącu 605 osób uprawnionych). Wydano 841 decyzji administracyjnych dotyczących funduszu alimentacyjnego i należności dłużników alimentacyjnych, od których wniesiono 2 odwołania, co stanowi 0,24% ogólnej liczby wydanych decyzji administracyjnych. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w 2 sprawach uchyliło decyzję MOPS i przekazało do ponownego rozpatrzenia.

W stosunku do 26 osób stwierdzono, że nienależnie pobrały fundusz alimentacyjny i zaliczkę alimentacyjną na łączną kwotę 27 334,37 zł, w związku z tym, decyzjami administracyjnymi zobowiązano je do zwrotu. W wyniku podejmowanych działań odzyskano kwotę 52 887,00 zł.

Świadczenia nienależnie pobrane w latach 2005 - 2016 stanowiły kwotę 408 547,09 zł, a łączna wysokość odzyskanych zaliczek alimentacyjnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 265 619,13 zł, co stanowiło 68,21% ogólnej kwoty świadczeń nienależnie pobranych, pomniejszonej o kwotę umorzonych

świadczeń.

Średnia wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego w roku 2016 wyniosła 412 zł miesięcznie.

Nienależnie pobrane świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej w latach 2005 - 2016

Rok	Liczba osób, które nienależnie pobrały świadczenia z tytułu:		Łączna kwota świadczeń nienależnie pobranych z tytułu:		Łączna kwota umorzeń/dla ilu osób z tytułu:		Kwota dokonanych zwrotów z tytułu:	
	zaliczki	funduszu	zaliczki	funduszu	zaliczki	funduszu	zaliczki	funduszu
2005	2	-	583,71	-	-	-	583,71	-
2006	25	-	12 262,47	-	-	-	4 472,00	-
2007	56	-	44 120,00	-	-	-	7 340,00	-
2008	48	-	45 809,35	-	150,00/1	-	33 932,00	-
2009	3	20	2 910,00	15 960,00	-	660,00/1	12 278,00	9 800,00
2010	-	18	-	19 905,00	-	1 800,00/2	6 830,00	12 407,00
2011	-	42	-	48 665,48	-	1 615,48/3	3 678,61	13 316,15
2012	3	21	16 940,00	54 625,91	-	7 000,00 /1	2 379,48	27 385,83
2013	-	20	-	36 640,00	-	-	2 412,91	13 385,00
2014	-	32	-	44 570,97	-	2700,00/3	1 435,40	22 050,74
2015	-	50	-	38 219,83	-	3200,00/3	550,00	38 495,30
2016	-	26	-	27 334,37	2020/1	-	940,00	51 947,00
Razem	137	229	122 625,53	285 921,56	2 170,00/2	16 975,48/13	76 832,11	188 787,02

MOPS podejmował również działania wobec dłużników alimentacyjnych, a wysokość dokonywanych przez nich spłat w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Wysokość spłat dokonanych przez dłużników alimentacyjnych w latach 2005 - 2016

Rok	Zaliczka alimentacyjna	Fundusz alimentacyjny	Razem
2005	4 334,00	-	4 334,00
2006	22 982,00	-	22 982,00
2007	42 100,00	-	42 100,00
2008	84 239,00	33 436,76	117 675,76
2009	84 826,00	291 125,99	375 951,99
2010	72 039,00	296 306,92	368 345,92
2011	73 007,82	401 859,44	474 867,26
2012	89 481,65	432 964,68	522 446,33
2013	41 630,21	548 224,78	589 854,99
2014	50 572,83	494 299,97	544 872,80
2015	45 059,32	552 306,27	597 365,59
2016	24 212,45	533 594,09	557 806,54
Razem	634 484,28	3 584 118,90	4 218 603,18

Wskaźnik ściągłości należności od dłużników alimentacyjnych w 2016 r. wyniósł - 18,62%.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w latach 2015 - 2016

Wyszczególnienie	Liczba podejmowanych działań	
	2015	2016
Przekazywanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych	129	129
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy	58	18
Wystąpienie z wnioskiem do urzędu pracy o aktywizację zawodową dłużnika alimentacyjnego	87	51
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego	227	79
Złożenie wniosku do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kk	178	129
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu	168	75
Dokonanie wpisu dłużników do Krajowego Rejestru Długów	122	250

2.4. ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE

Od 1 kwietnia 2016 r. MOPS realizuje zadania z zakresu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci („Program Rodzina 500+”). Przyznając uprawnienia wynikające z tej ustawy, wypłacono 46 282 świadczenia na kwotę 23 073 509,00 zł. Wydano 4 595 decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń wychowawczych, od których wniesiono 11 odwołań, co stanowi 0,24% ogólnej liczby wydanych decyzji administracyjnych.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze wydało 9 decyzji, w tym:

- 4 utrzymujące w mocy decyzje MOPS,
- 3 zmieniające decyzje MOPS,
- 2 uchylające decyzje MOPS i przekazujące sprawę do ponownego rozpatrzenia.

W stosunku do 16 osób stwierdzono, że nienależnie pobrały świadczenia wychowawcze na łączną kwotę 11 032,30 zł, w związku z tym decyzjami administracyjnymi zobowiązano je do zwrotu. W wyniku podejmowanych działań odzyskano świadczenia nienależnie pobrane w kwocie 5 300 zł, co stanowiło 48,04% nienależnie pobranych świadczeń.

2.5. DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

Na wypłaty dodatków mieszkaniowych przeznaczono środki finansowe w wysokości 1 380 625,46 zł. Przyjęto i rozpatrzone 1 289 wniosków. Wydano 1 349 decyzji administracyjnych, w tym 47 decyzji odmownych. W okresie sprawozdawczym udzielono 7 552 świadczenia dla 1 241 rodzin, w tym 82 rodziny po raz pierwszy wnioskowały o dodatek mieszkaniowy.

Dodatki mieszkaniowe w latach 2015 - 2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba gospodarstw domowych	1 352	1 241
Przyjęte i rozpatrzone wnioski	1 403	1 289
Wydane decyzje administracyjne	1 454	1 349
Odmowa przyznania uprawnień do dodatku	42	47
Udzielone świadczenia	8 097	7 552
Koszt udzielonych świadczeń	1 483 271,22	1 380 625,46

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do roku 2015 przyjęto i rozpatrzono o 114 wniosków mniej i wydano o 105 decyzji mniej. Wydatki na wypłaty dodatków mieszkaniowych zmniejszyły się o kwotę 102 645,76 zł tj. o około 7%.

Liczba przyjętych wniosków, udzielonych świadczeń oraz wydatkowanie środków na wypłaty dodatków mieszkaniowych z podziałem na użytkowników mieszkań:

Dodatki mieszkaniowe w latach 2015 - 2016, wg zasobów mieszkaniowych

Zasoby mieszkaniowe	Liczba wniosków		Udzielone świadczenia		Kwota świadczeń	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
własność gminy	178	150	1031	948	227 740	203 590
spółdzielcze	921	862	5353	4932	956 374	881 172
pozostałe	304	277	1713	1672	299 157	295 863

W 2016 r. podobnie jak w 2015 r. najwięcej wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego złożyli użytkownicy mieszkań spółdzielczych. W tej grupie świadczeniobiorców udzielono najwięcej świadczeń, a wydatki dla użytkowników tych mieszkań stanowiły aż 63,83%, w pozostałych przypadkach 36,17%.

Liczba i powody wydania decyzji odmownych w latach 2015 - 2016

Powody wydania decyzji odmownych	Liczba decyzji	
	2015	2016
Niskie wydatki mieszkaniowe w stosunku do dochodów	17	20
Wyliczony dodatek niższy od 2% emerytury	11	10
Brak tytułu prawnego do mieszkania	1	1
Przekroczenie powierzchni normatywnej	9	4
Przekroczenie kryterium dochodowego	2	11
Uniemożliwienie przeprowadzenia wywiadu i brak oświadczenia majątkowego	2	0
Rażąca dysproporcja pomiędzy wykazanymi niskimi dochodami a faktycznie posiadanymi	0	1
Razem	42	47

Od 1 349 wydanych decyzji administracyjnych odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Legnicy wniosło 2 wnioskodawców. W jednym przypadku organ odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję, w drugim uchylił decyzję w całości i sam wyliczył wysokość dodatku mieszkaniowego.

Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego (w zł) w latach 2015 - 2016, wg zasobu mieszkaniowego

Zasoby mieszkaniowe	2015	2016
Stanowiące własność gminy	220,90	214,76
Spółdzielcze	178,67	178,67
Pozostałe	174,64	176,96

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż nieznacznie zmniejszyły się średnie wysokości dodatków mieszkaniowych w mieszkaniach stanowiących własność gminy. Natomiast w zasobach spółdzielczych wysokość dodatku mieszkaniowego pozostała niezmienna, a w pozostałych nastąpił niewielki wzrost.

Na podstawie informacji od Zarządców o nieopłacaniu należności wynikających z różnicy pomiędzy dodatkiem mieszkaniowym a czynszem - 19 wnioskodawcom wstrzymano dalsze wypłaty dodatku, do czasu uregulowania powstałych zaległości w okresie 3 m-cy od daty wydania decyzji administracyjnej. W przypadku 6 wnioskodawców, Zarządcy potwierdzili fakt uregulowania zaległych należności i wznowiono wypłatę dodatku mieszkaniowego.

Na podstawie Rozporządzenia w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego (...), tut. Ośrodek ma możliwość weryfikowania danych zawartych we wnioskach o przyznanie dodatku mieszkaniowego oraz deklaracjach o dochodach, poprzez przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania wnioskodawców. Podstawą podjęcia decyzji o przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego jest domniemanie istnienia rażącej dysproporcji pomiędzy niskimi dochodami wykazanymi w złożonej deklaracji, a faktycznym stanem majątkowym wnioskodawcy, albo różnicy między faktyczną liczbą wspólnie, stale zamieszkujących i gospodarujących z wnioskodawcą osób od wykazanej w złożonej deklaracji.

W 2016 r. w 25 przypadkach podjęto decyzję o zweryfikowaniu wywiadem środowiskowym informacji podanych przez świadczeniobiorcę. Wydano 1 decyzję o odmowie przyznania dodatku mieszkaniowego z powodu stwierdzenia rażącej dysproporcji pomiędzy dochodami wykazanymi w deklaracji a stanem faktycznym, ponadto 1 osoba sama zrezygnowała z ubiegania się o dodatek mieszkaniowy. W 23 przypadkach potwierdziła się trudna sytuacja materialna i przyznano uprawnienia do dodatku mieszkaniowego.

Środki finansowe na wypłaty dodatków mieszkaniowych zostały wykorzystane w 99,54% w stosunku do planu rocznego. Niewydatkowana kwota stanowiła między innymi rezerwę środków na wznowienie wypłat dodatków mieszkaniowych wnioskodawcom, którym wcześniej został on wstrzymany. Nadmienić należy, że organ prowadzący postępowanie w sprawie przyznania dodatku mieszkaniowego nie działa w ramach uznania administracyjnego co oznacza, że jest związany wyłącznie obowiązującymi przepisami ustawy o dodatkach mieszkaniowych, które w sposób jednoznaczny określają zasady przyznawania, wstrzymywania i wznowiania wypłaty dodatku mieszkaniowego. Przepisy prawne nie dają organowi możliwości wydatkowania pozostałych środków finansowych, poza obowiązującymi przepisami.

Dodatki energetyczne

Od 1 stycznia 2014 r. osoby, którym przyznano dodatek mieszkaniowy mają również prawo do zryczałtowanego dodatku energetycznego. Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej (wnioskodawca) musi jednak spełnić dodatkowe warunki tj.: być stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

W 2016 r. na wypłaty dodatków energetycznych przeznaczono środki finansowe w wysokości 7 159,09 zł. Przyjęto i rozpatrzono 114 wniosków, wydano 115 decyzji administracyjnych. W okresie sprawozdawczym udzielono 551 świadczeń dla 69 gospodarstw domowych.

Realizacja zadań, w latach 2015 - 2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba gospodarstw domowych	77	69
Przyjęte i rozpatrzone wnioski	125	114
Wydane decyzje administracyjne	125	115
Udzielone świadczenia	573	551
Koszt udzielonych świadczeń	7 489,85	7 159,09

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do 2015 r. przyjęto i rozpatrzono o 11 wniosków mniej i wydano o 10 decyzji mniej. Udzielono o 22 świadczenia mniej co spowodowało, iż wydatki na wypłaty dodatków energetycznych zmniejszyły się o kwotę 330,76 zł tj. o 4,42%.

Wysokość dodatku energetycznego nie jest kwotą uznaniową lecz obligatoryjną wskazywaną każdorazowo w Obwieszczeniu Ministra Energii w sprawie wysokości dodatku energetycznego, obowiązującego w danym okresie. Poniższa tabela przedstawia kwoty dodatków energetycznych obowiązujące do 30 kwietnia 2016 r. i od 1 maja 2016 r. w zależności od struktury gospodarstwa domowego.

Wypłata zryczałtowanych dodatków energetycznych (w zł), wg struktury gospodarstwa domowego

Struktura gospodarstwa domowego	Kwota dodatku do 30 kwietnia 2016 r.	Kwota dodatku od 1 maja 2016 r.	Kwota świadczeń
1 - osobowe	11,09	11,29	3 737,77
2 - 4 osobowe	15,40	15,68	3 291,96
5 - osobowe i większe	18,48	18,81	129,36

2.6. ŻŁOBKI

Żłobki działają w strukturze MOPS, na podstawie przepisów ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz prawa miejscowego.

W ramach opieki realizowane są funkcje: opiekuńcza, wychowawcza oraz edukacyjna - wspomagająca wyrównywanie szans rozwoju dzieci w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do lat 3 lat, a gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – do 4 r.ż.

Zadania statutowe realizowały dwa żłobki oraz grupa żłobkowa funkcjonująca w Ośrodku Opiekuńczo - Rehabilitacyjnym. Żłobki posiadają łącznie 231 miejsc (limit podstawowy), tj.: Żłobek Nr 2 - 116, Żłobek Nr 3 - 90, grupa żłobkowa - 25, w tym 5 dla dzieci niepełnosprawnych. Za zgodą Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Lubinie, limit ten jest zwiększony w każdym ze żłobków, maksymalnie do 10%.

Wykorzystanie miejsc w żłobkach w latach 2015 - 2016

	Żłobek Nr 2		Żłobek Nr 3		grupa żłobkowa	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Liczba dzieci zapisanych w ciągu roku (<i>każde dziecko liczone raz bez względu na liczbę dni pobytu</i>)	209	198	164	150	60	56*
Liczba dzieci zapisanych (<i>wg stanu na dzień 31 grudnia</i>)	112	126	95	99	27	26
Średnia liczba dzieci zapisanych w miesiącu	121,1	122,3	94,34	94,26	26,55	26,09
Wykorzystanie miejsc w % w stosunku do liczby miejsc	104,4	105,6	105,55	110	106,15	104,3

*w tym 4 dzieci niepełnosprawnych

W 2016 r. w dwóch żłobkach oraz grupie żłobkowej zapisanych było łącznie 404 dzieci. Na dzień 31 grudnia stan dzieci wyniósł 251 i był wyższy niż w 2015 r. Średnio w miesiącu zapisanych było 243 dzieci. Analizując dane liczbowe można wnioskować, że w każdym ze żłobków liczba dzieci zapisywanych w ciągu roku utrzymuje się na stałym, wysokim poziomie, co świadczy o dużym zainteresowaniu rodziców tą formą pomocy rodzinie.

Dzieci przebywające w żłobkach w latach 2015 - 2016, wg wieku

Wiek dzieci	Liczba dzieci	%	Liczba dzieci	%
	2015		2016	
do 1 r.ż.	3	1,28	3	1,19
od 1 - 2 lat	101	43,16	96	38,25
od 2 - 3 lat	123	52,56	140	55,78
pow. 3 lat	7	3	12	4,78
Razem	234	100	251	100

Biorąc pod uwagę strukturę wiekową dzieci przebywających w żłobkach należy wskazać, iż niemalże wszystkie dzieci były w wieku pomiędzy 1 a 3 r.ż., natomiast niewielki odsetek dzieci przed ukończeniem 1 roku życia i powyżej 3 lat.

Miesięczna odpłatność za pobyt i wyżywienie dziecka w żłobku pozostaje na niezmiennym poziomie, tj.:

- opłata za wyżywienie (dzienna stawka żywieniowa) - 4 zł,
- opłata za pobyt - 1,50 zł za każdą rozpoczętą godzinę sprawowanej opieki w wymiarze do 10 godzin dziennie, zgodnie z czasem pobytu zadeklarowanym przez rodziców lub prawnych opiekunów dziecka.

Na pisemny wniosek rodziców lub prawnych opiekunów dziecka, istnieje możliwość częściowego zwolnienia od ponoszenia opłat, w ściśle określonych warunkach. Ze zniżki w opłacie za żłobek (50%) skorzystało 17 dzieci, natomiast w formie refundacji kosztów żywienia 7 dzieci.

Udzielane świadczenia opiekuńcze były realizowane poprzez:

- sprawowanie opieki pielęgnacyjnej i wychowawczej nad dziećmi,
- zapewnienie dzieciom warunków do prawidłowego rozwoju fizycznego i psychicznego, odpowiedniego do ich wieku i potrzeb,
- zapewnienie w czasie pobytu w żłobku odpowiedniego do wieku dziecka wyżywienia, zgodnego z normami i zasadami dietetyki,
- dbanie o bezpieczeństwo i zdrowie dzieci,
- wszechstronne rozwijanie indywidualnych zdolności ruchowych i manualnych dzieci odpowiednio do ich wieku,
- zapewnienie warunków bytowych zbliżonych jak najbardziej do warunków domowych,
- zapewnienie dzieciom jak najlepszych warunków zabawy z elementami edukacji oraz odpoczynku,
- wyrabianie umiejętności zachowania się w kontaktach z ludźmi i otaczającym dziecko środowiskiem,
- wspomaganie indywidualnego rozwoju dziecka, w tym prowadzenie wczesnego wspomagania psychomotorycznego rozwoju każdego dziecka,
- współdziałanie z rodzicami w wychowaniu dziecka.

Praca z dziećmi w żłobkach była prowadzona na podstawie rocznego planu pracy opiekuńczo-wychowawczo - edukacyjnego, dostosowanego do wieku i możliwości dzieci, obejmującego następujące obszary działań:

- adaptacja dziecka do warunków żłobkowych,
- współpraca z rodzicami i promowanie wartości rodziny,
- rozwój sfery poznawczej i społecznej,
- rozwój umiejętności samoobsługowych,
- kształtowanie umiejętności intelektualnych i komunikacyjnych (rozwój mowy, myślenia, zabawy logopedyczne),
- nabywanie wiedzy i doświadczenia o najbliższym otoczeniu,
- rozwój sprawności ruchowej (motoryka mała i duża, sensomotoryka),

- muzykalnienie i rytmika,
- rozwijanie wyobraźni oraz kształtowanie osobowości poprzez obcowanie z książką,
- uroczystości i cykliczne imprezy okolicznościowe.

Najważniejszą formą aktywności dzieci w wieku żłobkowym jest zabawa. W roku sprawozdawczym, poprzez wesołą zabawę, dzieci wspierane były na wielu płaszczyznach, m.in.:

- poznawczej - uczy postrzegania nowych kolorów, kształtów, przedmiotów, pomaga poznawać rzeczywistość, rozwija wyobraźnię i kreatywność dziecka, ćwiczy także jego koncentrację,
- fizycznej - uczy i ćwiczy koordynację, rozwija mięśnie, wspomaga sprawność manualną, pomaga w rozluźnieniu ciała,
- społecznej - dziecko uczy się współpracy, dzielenia z innymi, przestrzegania reguł, może doświadczać własnych sukcesów i porażek, uczy się wrażliwości, poprzez kontakty z innymi dziećmi poznaje zasady życia w grupie,
- emocjonalnej - w zabawie dziecko może wyrażać swoje uczucia, pragnienia.

W żłobkach stworzono warunki mobilizujące i motywujące rodziców i opiekunów do czynnego udziału w życiu placówek, w wychowaniu i nauczaniu swoich dzieci poprzez m.in.:

- zajęcia otwarte, które budowały właściwą komunikację i więź z dzieckiem oraz sprzyjały stymulacji rozwoju dziecka,
- włączanie rodziców lub członków rodzin w proces wychowawczy i edukacyjny dziecka, motywując ich do udziału w spotkaniach i uroczystościach organizowanych przez placówkę,
- wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka z zakresu edukacji, poradnictwa oraz zdrowia,
- elektroniczny kontakt z rodzicami, pozwalający na dodatkową bieżącą komunikację i przekazywanie informacji.

Opiekunowie, realizując plan pracy opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny, przyczyniali się do wszechstronnego rozwoju dzieci. Praca oparta była na umiejętności dobranych i zaaranżowanych zabawach, dostosowanych do wieku i możliwości dzieci. Zabawy ruchowe były ciekawe, niezbyt męczące a przede wszystkim dostarczały dzieciom rozrywki. Bezpieczna, wspólna zabawa była źródłem spontanicznej ekspresji i radosnego nastroju. Zabawy muzykalniające angażowały jednocześnie głos, słuch i naturalną potrzebę ruchu u dzieci. Były formą osłuchania się dziecka ze śpiewem, melodią, dźwiękami instrumentów oraz ćwiczyły poczucie rytmu i koordynacji ruchowej. Zabawy manipulacyjno-konstrukcyjne wpłynęły na swobodniejsze posługiwanie się przedmiotami codziennego użytku i zabawkami a zabawy plastyczno - konstrukcyjne podczas budowania z klocków, pierwszych rysunków, ulepień, malowanek i wycinanek, usprawniły umiejętności manualne. Zabawy dydaktyczne uaktywniały umysł dzieci, przyniosły rozwój umiejętności porozumiewania się z otoczeniem, rozbudzały uczucia społeczne, dyscyplinowały. Dobrze pokierowane zabawy tematyczne prowadziły do rozwoju mowy, wyobraźni i uczyły dzieci współżycia z innymi. Duże znaczenie w codziennej pracy miało nabywanie przez dzieci umiejętności i nawyków higienicznych i samoobsługowych, które zaspokajały u dzieci naturalną potrzebę samodzielności. Różnorodność imprez i uroczystości okolicznościowych również z udziałem rodziców i gości, były źródłem żywych reakcji, dobrego samopoczucia i rozbudzały ciekawość dzieci do poznawania coraz szerszego otoczenia.

Dodatkowo, w grupie żłobkowej dzieci miały możliwość systematycznego uczestniczenia w nieodpłatnej profilaktycznej gimnastyce prowadzonej przez fizjoterapeutów, w zajęciach z muzykalnieniem oraz zabaw w suchym basenie i w Sali Doświadczenia Świata. Zajęcia miały za zadanie aktywne badanie i odkrywanie za pomocą różnorodnych bodźców świata zewnętrznego.

Oprócz dobrych warunków do właściwego rozwoju intelektualnego, maluchy otrzymały także szansę na rozwój swoich dziecięcych zainteresowań oraz możliwość wczesnego obcowania ze sztuką, między innymi poprzez udział w imprezach i uroczystościach okolicznościowych, przedstawieniach, spektaklach, konkursach muzycznych, plastycznych czy teatralnych. Zgodnie z kalendarzem uroczystości żłobkowych organizowane były spotkania z okazji m.in. „Dnia Babci i Dziadka”, „Dnia Kobiet”, „Dnia Dziecka”, „Dnia Mamy i Taty”, „Barbórki”, „Mikołajek”, „Pożegnania starszaków”. Maluszki bawiły się też wesoło na imprezie integracyjnej - Festynie Rodzinnym. Dzieci odwiedzali także ciekawi goście: Pan Górnik,

Pan Strażak, a także grupy teatralne. Uczestnicząc w przedstawieniach jako widz maluszek może żywo reagować na to co się dzieje na żłobkowej scenie i brać aktywny udział w teatryku. Dzieci uczestniczyły także w prezentacjach artystycznych, umilających cykliczne lubińskie imprezy „Jarmark Wielkanocny” i „Lubińskie Betlejem”.

W okresie sprawozdawczym realizowane były zadania kontynuowane z lat poprzednich a także innowacyjne, m.in.:

- promocja zdrowia w edukacji małego dziecka, w tym: program edukacyjno-informacyjny „Dzieciaki - Mleczaki”, program profilaktyki higieny jamy ustnej,
- zajęcia dodatkowe dla dzieci - język angielski metodą Helen Doron, zajęcia rytmiczne,
- udział dzieci w licznych konkursach, w tym również ogólnopolskich,
- działania kształcące i wzbogacające pomysłowość, wyobraźnię i inwencję twórczą małych dzieci,
- współpraca z miejskimi przedszkolami - wspólne przedsięwzięcia i projekty,
- kontynuacja inicjatywy „Zabawa to podstawa”: w oparciu o program „Zabaw fundamentalnych” Colina Rose&Gordona Drydena - kompleksowy program wszechstronnego wspierania rozwoju dziecka od urodzenia do szóstego roku życia, adresowany do rodziców i opiekunów, którzy chcą współpracować z dzieckiem w celu osiągnięcia jego harmonijnego rozwoju,
- różne formy przekazu bajek, teatryki kukielkowe,
- „Dni Otwarte” prezentujące rodzicom i dzieciom pracę żłobków,

Żłobki współpracowały z wieloma lubińskimi instytucjami, placówkami oświatowo - wychowawczymi, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi, w tym: Przedszkolem Miejskim nr 9 i 15, Zielonym Przedszkolem, Szkołą Podstawowa nr 9, Policealną Szkołą Służb Społecznych i Medycznych, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Poradnią Rodzinną im. św. J. Beretta Moli, Centrum Kultury „Muza”, Stowarzyszeniem Seniorów „Trzeci Wiek”, Ogniskiem Muzycznym „Grota Talentów”, grupami teatralnymi z Legnicy i Złotoryi, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym im. Przyjaciół Dzieci w Szklarach Górnych, Fundacją „NUTRICA”.

2.7. POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi, w oparciu o udzielone Dyrektorowi MOPS upoważnienie, realizację zadań w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym, udzielanej uczniom w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. Celem pomocy jest zmniejszenie różnic w dostępie do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Świadczenia przyznawane są na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, realizowanych w szkole albo poza nią, bądź jako pomoc rzeczowa np. na zakup podręczników, przyborów biurowych.

Wydane zostały decyzje administracyjne, które dotyczyły świadczeń przyznanych na:

- 1) 6 miesięcy roku szkolnego 2015/2016, tj. od stycznia do czerwca 2016 r. dla 188 uczniów spełniających kryteria określone w przepisach (stypendia szkolne). Ponadto przyznano dla 2 uczniów pomoc w formie zasiłku szkolnego. Udzielono pomocy materialnej na łączną kwotę 102 816,01 zł. W zależności od dochodu na jedną osobę w gospodarstwie domowym ucznia, miesięczne stypendium wynosiło od 100 do 190 zł,
- 2) 4 miesiące roku szkolnego 2016/2017, tj. od września do grudnia 2016 r. - o stypendium wnioskowały 164 osoby, z tego świadczenie otrzymało 153 uczniów, którzy spełnili kryteria określone w przepisach. Udzielono pomocy materialnej na łączną kwotę 75 687,42 zł. W zależności od dochodu na jedną osobę w gospodarstwie domowym ucznia, miesięczne stypendium wynosiło od 129 do 236 zł.

Ogółem, w roku 2016, wypłacono kwotę 178 503,43 zł, pochodzącą z dotacji rządowej i samorządowej. Z analizy przedstawionych rachunków i faktur wynika, że rodzice przeznaczają środki finansowe głównie (ok. 93%) na pomoc rzeczową o charakterze edukacyjnym:

- zakup ubioru i wyposażenia na zajęcia sportowe - ok. 59 %,
- przybory, lektury, podręczniki, pomoce naukowe, strój galowy - ok. 27 %,
- zakup sprzętu komputerowego - ok. 9 %,

- zajęcia edukacyjne organizowane przez szkołę np. wycieczki szkolne, zielone szkoły, wyjścia do teatru - ok. 5 %
- zajęcia organizowane poza szkołą np. nauka gry na instrumencie, języka obcego - ok. 2 %.

Minimalną i maksymalną wysokość stypendium przyznanego uczniowi określa przepis ustawy o systemie oświaty. Jego miesięczna wysokość uzależniona jest od dochodu na osobę w rodzinie ucznia, który nie może być większy niż 514 zł. Dochód jest ustalany na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Warunkiem przyznania stypendium przez MOPS w Lubinie jest także zamieszkiwanie ucznia na terenie Gminy Miejskiej Lubin oraz złożenie wniosku.

2.8. WSPIERANIE RODZINY

Wspieraniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zajmowali się pracownicy socjalni i asystenci rodziny pracujący w Sekcji Wspierania Rodziny, podejmując działania w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny dla miasta Lubina na lata 2015 – 2017. Praca z rodziną może być prowadzona wyłącznie za jej zgodą i aktywnym udziałem. Obszary pracy na rzecz rodziców obejmowały przede wszystkim kształtowanie bądź podniesienie ich kompetencji w zakresie wychowywania i opieki nad dziećmi, dbania o zdrowie, prowadzenia gospodarstwa domowego, rozwiązywania codziennych problemów, reintegracji społecznej.

W ramach wsparcia interdyscyplinarnego, prowadzony jest rejestr rodzin niewydolnych wychowawczo, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej). W 2016 r. odnotowano w nim 294 rodziny, z których 97 wyraziło zgodę na współpracę, w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wsparciem pracowników socjalnych objęto 27 rodzin biologicznych, z czego w 6 rodzinach dzieci były pod opieką rodziców (31 dzieci), a w 11 dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej (16 dzieci). Natomiast praca z asystentem była prowadzona z 70 rodzinami, które aktywnie uczestniczyły w realizacji planowanych przedsięwzięć. Efektem wspólnych działań był powrót 6 dzieci do rodziny naturalnej.

Celem pracy asystenta rodziny jest uzyskanie przez rodziców odpowiedzialności za własne życie, która pozwoli im być samodzielnym oraz osiągnięcie podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi prawidłowe wychowanie dzieci. W ubiegłym roku, 27 nowym rodzinom (na podstawie postanowienia sądu) został przydzielony asystent. Ogółem w całym 2016 r. – 72 rodziny zostały zobowiązane do pracy z asystentem, a w rodzinach tych wychowywało się 139 dzieci do 16 r.ż. oraz 12 powyżej tego wieku. W minionym roku asystentura sądowa została zakończona w 14 rodzinach, w tym w 7 osiągnięto zadowalający poziom pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystenci ponadto monitorowali funkcjonowanie 10 rodzin po zakończeniu pracy z rodziną.

Szczegółowe informacje z wykonania działań zawartych w Programie, są rokrocznie wykazywane w odrębnym sprawozdaniu, przedkładanym do wiadomości Prezydentowi Miasta i Radzie Miejskiej.

III. POLITYKA KADROWA W ZAKRESIE PODNOSZENIA I UZUPEŁNIANIA KWALIFIKACJI

1. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

1.1. ZATRUDNIENIE W DZIAŁACH I JEDNOSTKACH

Strukturę organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubinie określa statut oraz regulamin organizacyjny. Była ona dostosowywana wraz z przejmowaniem nowych zadań i kształtowaniem polityki kadrowej.

Przeciętne zatrudnienie w 2016 r. wynosiło 231,3 etatów, zatrudnienie w dniu 31 grudnia - 234 osoby tj. 231,25 etatów, w tym w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnionych było 226 osób, w niepełnym wymiarze czasu pracy 8 osób.

Na przestrzeni całego roku:

- zatrudniono 17 osób, w tym 5 osób zostało skierowanych do pracy przez Powiatowy Urząd Pracy,
- rozwiązano stosunek pracy z 14 osobami, w tym w związku z przejściem na emeryturę - 3 osoby, na mocy porozumienia stron - 7 osób, z upływem czasu, na który umowa była zawarta - 4 osoby,

- 1 osoba przebywała na urlopie bezpłatnym.

Wolontariat

W roku 2016 zawarto 10 umów z osobami dorosłymi o wykonanie świadczeń wolontariackich w wymiarze od 5 do 25 godzin tygodniowo, na okres:

- 6 miesięcy - 1 umowa,
- 8 miesięcy - 1 umowa,
- 12 miesięcy - 8 umów

Wolontariusze pomagali pensjonariuszom Domu Opieki „Szarotka” w organizowaniu czasu wolnego oraz spożywaniu posiłków i w podstawowych czynnościach życia codziennego.

Ponadto zawarto 2 umowy na młodzieżowy wolontariat z :

- Zespołem Szkół Społecznych w Lubinie - 10 osób,
- Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych w Lubinie - 10 osób.

Młodzież współpracowała z mieszkańcami Domu, organizując:

- spotkania z okazji roku sienkiewiczowskiego - wspólne czytanie powieści „Quo vadis”,
- andrzejki, mikołajki oraz wieczór muzyczno-poetycki i walentynki dla podopiecznych.

1. 2. DOSKONALENIE WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

Samokształcenie i szkolenia zawodowe pracowników

Kadra MOPS prezentuje odpowiedni poziom wykształcenia; wykształcenie wyższe posiadało 111 osób, tj. 47,43 % zatrudnionych; średnie 95 osób, tj. 40,6%, zawodowe i podstawowe 28 osób, tj. 11,97%.

Pracownicy regularnie podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, w 2016 r. naukę w szkole ponadgimnazjalnej na kierunku opiekun medyczny ukończyło 2 pracowników, studia podyplomowe - 1 pracownik, studia wyższe kontynuuje 2 pracowników. W całym roku, w 55 szkoleniach uczestniczyło 218 pracowników.

Tematyka szkoleń i liczba uczestników to m.in.:

- „Komunikacja z trudnym klientem MOPS i reagowanie w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa pracowników pomocy społecznej” - 26,
- „Świadczenia nienależnie pobrane w systemie pomocy społecznej” - 2,
- „Diagnozowanie zagrożeń w środowisku rodzinnym - rozpoznawanie sygnałów i objawów przemocy domowej wobec dzieci” - 6,
- „Praca z rodziną z problemem alkoholowym uwikłana w przemoc domową” - 13,
- „Problem przemocy w rodzinie - istota działania grup roboczych” - 14,
- „Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych w oparciu o przepisy prawa dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie” - 3,
- „Szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” - 2,
- „Mnogość służb - wspólny cel” - 4,
- „Dziecko to nie mały dorosły” - 8,
- „Rola i waga umiejętności społecznych oraz osobowości opiekunki dziecięcej. Kwestie odpowiedzialności, dojrzałości emocjonalnej i samoświadomości w relacji z dzieckiem” - 10,
- „Pierwsza pomoc przedmedyczna” - 40,
- „Świadczenia wychowawcze 500+” - 3,
- „Komunikacja oprogramowania do obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego” - 2,
- „Przeciwdziałanie mobbingowi w środowisku pracy i budowanie pozytywnych relacji międzyludzkich” - 24,
- „Nowelizacja prawa zamówień publicznych” - 2,
- „SL2014 - krok po kroku do rozliczenia projektów dofinansowanych z funduszy unijnych w perspektywie 2016 - 2020” - 2,
- „Gospodarka finansowa ops, zamknięcie ksiąg rachunkowych” - 1.

Zasady podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników MOPS uwzględniają potrzeby pracodawcy w tym względzie, szczególnie przydatność kształcenia do wymagań stanowiska pracy, predyspozycje pracownika oraz możliwości finansowe. Stąd szkolenia realizowane są w oparciu o plan szkoleń, w ramach przyznanych na ten cel środków finansowych.

Pracownicy chętnie uczestniczyli też w bezpłatnych szkoleniach organizowanych przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i innych organizatorów. W 2016 r. uczestniczono w 20 bezpłatnych szkoleniach.

1.3. PRZYGOTOWANIE PRZYSZŁYCH KADR DLA POTRZEB MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje stale z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego lub przekwalifikowania się osób bezrobotnych. W 2016 r. skierowano do pracy w ramach prac interwencyjnych 5 osób (w Domu Dziennego Pobytu „Senior” - 1 osoba, siedzibie MOPS - 2 osoby, Domu Opieki „Szarotka” - 1 osoba oraz w Żłobku nr 2 - 1 osoba), staż odbyła 1 osoba (w Żłobku nr 3).

Ośrodek współpracował również ze szkołami wyższymi oraz policealnymi umożliwiając słuchaczom i studentom odbycie następujących praktyk zawodowych:

- TEB Edukacja w Lubinie w zawodzie opiekun medyczny - 2 osoby, opiekunka dziecięca - 3 osoby,
- Zespół Szkół nr 2 w Lubinie, technik żywienia i usług gastronomicznych - 2 osoby,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Lubinie - opiekun medyczny - 9 osób,
- Niepubliczna Wyższa Szkoła Medyczna Wrocław - dietetyka - 1 osoba
- Bydgoska Szkoła Wyższa - dietetyka - 1 osoba,
- Uniwersytet Wrocławski - pedagogika - 1 osoba,
- PWSZ w Legnicy - pedagogika - 1 osoba.

IV. DZIAŁANIA W ZAKRESIE LOKALNEJ POLITYKI SPOŁECZNEJ

1. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA LUBINA NA LATA 2014 – 2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi integralną część Strategii Rozwoju Miasta Lubina 2020 i jest dokumentem wyznaczającym kierunki działań lubińskiego samorządu w obszarze miejskiej polityki społecznej. Zasadniczym celem Strategii jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia mieszkańcom Lubina poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz społeczności lokalnej, jako całości. Dokument, w oparciu o diagnozę problemów społecznych, służy mieszkańcom miasta i lepszemu zaspakajaniu ich potrzeb.

Obowiązek opracowania Strategii wynika wprost z art. 17 ust 1 ustawy o pomocy społecznej. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność uwzględnienia także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązanie ważnych kwestii społecznych.

Uchwałą Nr XL VII/359/14 z dnia 21 stycznia 2014 r. Rada Miejska w Lubinie przyjęła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubina na lata 2014 - 2020. Dokument nawiązuje do celów i kierunków działań ujętych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubina na lata 2007 - 2013. Składa się z trzech części:

- charakterystyki społeczno - demograficznej obejmującej stan i strukturę wieku ludności, wykształcenie, aktywność zawodową, a także zasoby ludzkie i instytucjonalne;
- diagnozy sytuacji społecznej i charakterystyki najważniejszych problemów społecznych miasta Lubina;
- strategii rozwiązywania problemów społecznych określającej misję, priorytetowe cele i kierunki działań w obszarze lokalnej polityki społecznej.

W ostatniej części Strategii przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe 7 lat. Zostały one ujęte w formie misji: „Lubin miastem bezpiecznym socjalnie, wspierającym rodzinę oraz grupy zagrożone wykluczeniem społecznym”, celów strategicznych (1. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; 2. Tworzenie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej; 3. Budowa systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży; 4. Rozwijanie systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych; 5. Doskonalenie jakości systemu usług społecznych), a także celów operacyjnych i kierunków działań.

Cele strategiczne są realizowane w codziennej, bieżącej pracy Ośrodka. Dokument, odnoszący się do lokalnych zasobów, problemów i potrzeb stanowi również punkt wyjścia do inicjowania projektów i przedsięwzięć w obszarze pomocy społecznej.

Wdrażanie Strategii jest regularnie monitorowane i oceniane przez powołany do tego celu Zespół ds. monitorowania i ewaluacji. W 2016 r. członkowie Zespołu zebrali i opracowali cząstkowy materiał dot. realizacji Strategii przez instytucje działające na terenie miasta. W 2017 r. zostanie przygotowana trzyletnia ocena poziomu wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań, a wyniki prac przekazane Prezydentowi Miasta i Radzie Miejskiej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dostępna jest na oficjalnej stronie internetowej MOPS.

2. WSPARCIE I AKTYWIZACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

2.1. PROFILAKTYKA I TERAPIA UZALEŻNIEŃ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie realizuje uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Działania kierowane są zarówno do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych z terenu miasta Lubina.

Zadania, realizowane głównie przez powołaną do tego celu Sekcję Profilaktyki Uzależnień, obejmują:

- profilaktykę uzależnień, przemocy domowej i przemocy szkolnej,
- terapię i psychoedukację osób uzależnionych od alkoholu,
- pomoc edukacyjną i terapeutyczną dla osób współuzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA),
- pomoc rodzinom w kryzysie,
- konsultacje wychowawcze,
- terapię logopedyczną dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- współpracę z lubińskimi szkołami (w tym superwizję Szkolnych Grup Profilaktycznych), z instytucjami zajmującymi się profilaktyką i terapią uzależnień, z lokalnymi mediami - w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy,
- promowanie ruchu trzeźwościowego w naszym mieście - współpraca ze stowarzyszeniami abstynenckimi,
- współpracę z Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym,
- wspieranie merytorycznej działalności oraz obsługę administracyjno-techniczną Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Praca w tym obszarze związana jest m.in. z rozpoznawaniem problemu nadużywania środków psychoaktywnych i uzależnienia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych; motywowaniem do podjęcia psychoterapii i poszerzania świadomości własnej sytuacji życiowej, wskazaniem możliwości rozwoju osobistego i życia wolnego od używek. Podstawowym celem w pracy terapeutów jest przekazanie wiedzy na temat mechanizmów choroby alkoholowej, syndromu współuzależnienia, przemocy w rodzinie oraz motywowanie do terapii.

W okresie sprawozdawczym od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.:

- przyjmowano osoby w ramach konsultacji i psychoterapii indywidualnych, konsultacji małżeńskich, rodzinnych, wychowawczych oraz osób w kryzysie - łącznie 157 osób,

- prowadzono zajęcia grupowe dla osób dorosłych: uzależnionych od alkoholu i z uzależnieniami mieszanymi (2 grupy łącznie 77 spotkań); współuzależnionych (1 grupa - łącznie 34 spotkania); doświadczających przemocy w rodzinie (1 grupa - łącznie 31 spotkań),
- prowadzono spotkania grupy rozwoju osobistego dla młodzieży gimnazjalnej oraz ponadgimnazjalnej (1 grupa - łącznie 27 spotkań),
- prowadzono spotkania edukacyjno - profilaktyczne dla dzieci i młodzieży na terenie lubińskich szkół - łącznie 56 spotkań,
- prowadzono spotkania konsultacyjne dla nauczycieli i pedagogów szkolnych oraz superwizję szkolnych grup profilaktycznych,
- w ramach współpracy ze stowarzyszeniami abstynenckimi pokrywano koszty zatrudnienia terapeutów w Klubie Abstynenta „Płomień”, „Arka” i „Ariadna”, uczestniczono w obozie terapeutycznym,
- w ramach promocji i profilaktyki w lokalnych mediach drukowane były artykuły dotyczące problematyki uzależnienia, współuzależnienia, przemocy domowej, promujące zdrowy styl życia, prezentujące działalność profilaktyczną MOPS oraz instytucji i organizacji współpracujących w obszarze profilaktyki z tut. Ośrodkiem - 10 artykułów obejmujących całą stronę prasową,
- TV Lubin emitowała comiesięczny program profilaktyczny „Nie jesteś sam” współtworzony przez TV i pracowników MOPS - 10 programów premierowych oraz emisje powtórkowe,
- pokrywano koszty wystawiania opinii przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz przekazywano, na wezwanie Sądu, zaliczki na poczet przeprowadzenia opinii biegłych.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano lub współuczestniczono w następujących akcjach i projektach profilaktycznych:

- „Sportowe Ferie”, oraz „Akcja Lato” - prezentacja treści profilaktycznych podczas ogólnomiejskich zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży (stoiska profilaktyczne podczas zajęć sportowych, dystrybucja ulotek, warsztaty z alkogoglami i narkogoglami, rozmowy i konsultacje profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, spotkania z autorytetami sportowymi, funkcjonariuszami Policji, itp.),
- „Bezpieczne wakacje” - akcja kierowana do młodzieży szkół gimnazjalnych, obejmująca Piknik profilaktyczny z grami i zabawami promującymi zdrowy styl życia, dystrybucją ulotek oraz teczek pedagoga (scenariusze lekcji profilaktycznych, ulotki, broszury),
- współorganizacja „Biegu Papieskiego” ze stoiskiem profilaktycznym,
- projekt profilaktyczno - interwencyjny „Zakup Kontrolowany - Pakiet 45” - ocena dostępności alkoholu dla osób nieletnich oraz szkolenie terenowe sprzedawców,
- „Prewencja teatralna” oraz „Rozważny motocyklista” - akcje organizowane wspólnie z Policją,
- współorganizacja ogólnopolskiej akcji profilaktycznej „Profilaktyka a Ty - zryw wolnych serc” - wspólnie z Policją i Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną,
- akcja promująca trzeźwość na drodze dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, z wykorzystaniem symulatorów jazdy i alko gogli,
- prezentacja spektaklu profilaktycznego „Dwa skrzaty, dwa światy” dla dzieci ze szkół podstawowych,
- kolonie letnie z programem profilaktycznym,
- kampania edukacyjno - informacyjna dla rodziców uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pt. „Rodzicu, co wiesz o narkotykach?”,
- warsztaty wychowawcze dla rodziców (rodziny zagrożone problemem uzależnień i przemocy),
- zajęcia profilaktyczne podczas Pikniku Wojskowego w dniu Święta Niepodległości - stoisko profilaktyczne, rozmowy z terapeutą, quizy i zabawy profilaktyczne, dystrybucja ulotek, broszur, warsztaty z alkogoglami i narkogoglami,
- akcja dla uczniów klas IV szkół podstawowych - „Jestem Mistrzem” - promująca rozwój talentów i zainteresowań, połączona z warsztatami profilaktycznymi przeprowadzonymi przez fundację Ocelot.

W okresie sprawozdawczym zakupywano materiały profilaktyczne: literaturę fachową, broszury, ulotki, plakaty oraz nagrody dla uczestników akcji profilaktycznych. Materiały edukacyjne przekazywano mieszkańcom miasta, ale również przedstawicielom służb pracującym w obszarze uzależnień i przemocy domowej, w tym członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, nauczycielom, pedagogom, placówkom opieki zdrowotnej. Organizowano

i finansowano szkolenia interdyscyplinarne dot. pracy z osobą uzależnioną i z kręgu przemocy w rodzinie oraz dot. narkotyków i dopalaczy - dla przedstawicieli miejskich instytucji. Współpracowano z przedstawicielami Anonimowych Alkoholików.

2.2. PUNKT KONSULTACYJNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Punkt konsultacyjny realizował działania mające na celu zwiększenie dostępności pomocy dla rodzin z kręgu przemocy domowej bądź zagrożonych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem osób doświadczających przemocy.

W Punkcie, w trakcie całego roku, odbywały się dyżury specjalistów, w tym konsultanta, terapeuty, psychologów, radcy prawnego i pracowników socjalnych. Poradnictwo świadczone było od poniedziałku do czwartku, w tym dwa razy w tygodniu w godzinach popołudniowych. Pomoc obejmowała działania edukacyjno - informacyjne z zakresu profilaktyki przemocy oraz możliwych form pomocy dla osób doświadczających przemocy jak i stosujących przemoc, wstępną pomoc psychologiczną dla osób doświadczających przemocy oraz dla rodzin zagrożonych przemocą, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, konsultacje prawne. Mieszkańcy korzystali z poradnictwa nieodpłatnie, w przypadku porady prawnej czy psychologicznej - po uprzednim otrzymaniu skierowania od wyznaczonego pracownika Ośrodka.

Z pomocy Punktu skorzystały 174 osoby, w tym 151 kobiet i 23 mężczyzn. Radca prawny udzielił konsultacji 122 osobom, psycholog 48 osobom, konsultant, terapeuta i pracownik socjalny - łącznie 35 osobom. Problemy z jakimi zgłaszali się mieszkańcy miasta to w kolejności: przemoc w rodzinie, alkoholizm lub szkodliwe spożywanie alkoholu przez członka rodziny, używanie innych substancji psychoaktywnych oraz problemy wychowawcze.

2.3. REALIZACJA PROGRAMU PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH ORAZ PROGRAMU AKTYWIZACJA I INTEGRACJA

W celu aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych (bez prawa do zasiłku), korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej, od wielu lat organizowane są prace społecznie użyteczne. Ich realizacja odbywa się w oparciu o Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. oraz na mocy porozumienia zawieranego co roku pomiędzy Starostą Lubińskim, a Gminą Miejską Lubin. W 2016 r. porozumienie zakładało organizację prac społecznie użytecznych dla 17 osób (w tym 10 w ramach Programu Aktywizacja i Integracja).

Prace społecznie użyteczne były realizowane w siedzibie MOPS oraz jednostkach organizacyjnych tj. w: Domu Opieki „Szarotka”, Domu Dziennego Pobytu „Senior” oraz Żłobkach Nr 2 i 3 - w wymiarze 10 godzin tygodniowo przez okres czterech miesięcy (od kwietnia do lipca). Skierowani (7 osób) przepracowali łącznie 1 139 godzin, a prace były odpłatne wg stawki 8,10 zł za godzinę.

W minionym roku po raz drugi wdrożono Program Aktywizacja i Integracja (PAI), którego nieodłącznym elementem były prace społecznie użyteczne. PAI realizowano w oparciu o porozumienie pomiędzy tutaj Ośrodkiem, a Starostwem Powiatowym - Powiatowym Urzędem Pracy w Lubinie z dnia 14 czerwca 2016 r. Celem dwumiesięcznego przedsięwzięcia (wrzesień-październik), była poprawa sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, dla których Powiatowy Urząd Pracy ustalił profil pomocy III (osoby oddalone od rynku pracy, wymagające szczególnego wsparcia ze strony urzędu i innych instytucji rynku pracy). Uczestnicy Programu - łącznie 10 osób, brali udział w grupowym poradnictwie specjalistycznym z psychologiem i doradcą zawodowym pn. „Warsztaty aktywizacji społeczno-zawodowej”, oraz pracach społecznie użytecznych w wymiarze 10 godzin tygodniowo realizowanych w Domu Opieki „Szarotka”, Domu Dziennego Pobytu „Senior”, Ośrodku Opiekuńczo-Rehabilitacyjnym oraz Żłobkach Nr 2 i 3. Skierowani przepracowali łącznie 652 godziny, a prace były odpłatne wg stawki 8,10 zł za godzinę.

Program prac społecznie użytecznych jest jednym z ważniejszych instrumentów aktywizacji zawodowej osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia. Często, instrument ten stanowi pierwszy etap procesu powrotu osoby znajdującej się w trudnej sytuacji materialno - bytowej, do pełnienia roli pracownika, odpowiedzialnego członka rodziny i społeczności lokalnej.

3. ZLECANIE REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą Miejską Lubin a Parafią Rzymsko - Katolicką p.w. św. Jana Bosko w Lubinie, realizowane było po raz kolejny zadanie publiczne pod nazwą „Prowadzenie Jadłodajni” zapewniającej jeden gorący posiłek osobom potrzebującym. Posiłki w formie „zupy z wkładką” przygotowywane i wydawane były od poniedziałku do soboty włącznie, a dodatkowo w sobotę wydawany był suchy prowiant na niedzielę i święta, natomiast w okresie od lipca do sierpnia suchy prowiant wydawano na sobotę, niedzielę i święta.

Osobami uprawnionymi do ww. pomocy byli zarówno podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubinie (na podstawie wydanych skierowań), jak również inne osoby szczególnie potrzebujące wsparcia w zakresie wyżywienia, nieposiadające skierowań.

Liczba skierowań wydanych do Jadłodajni przez MOPS w latach 2015 - 2016

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2015	70	244	314
2016	63	219	282

Wydane posiłki oraz średnia liczba osób korzystających z posiłków w Jadłodajni w latach 2015 - 2016

Rok	Osoby ze skierowaniem	Średnio miesięcznie	Osoby bez skierowania	Średnio miesięcznie	Razem
2015	70 006	192	2 213	6	70 006
2016	47 056	129	3 015	8	50 071

Z ewidencji prowadzonej przez MOPS w zakresie wydanych skierowań do Jadłodajni wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2016 r. skierowano na posiłki łącznie 282 osoby, w tym 63 kobiety i 219 mężczyzn. Wskazana liczba uwzględnia każdą osobę zgłaszającą się po tego rodzaju pomoc liczoną raz bez względu na okres korzystania z pomocy i liczbę wydanych skierowań. Odnosząc się natomiast do liczby osób, które otrzymały skierowanie do Jadłodajni na dany okres - należy stwierdzić, że średnia liczba osób skierowanych w miesiącu wynosiła 136.

Rzeczywista liczba wydanych posiłków w analizowanym okresie (zgodnie z rejestrem prowadzonym przez Jadłodajnię) wynosiła 50 071 w tym:

- osobom skierowanym przez MOPS - wydano 47 056 posiłków (średnio miesięcznie - 129)
- osobom bez skierowań - wydano 3 015 posiłków (średnio miesięcznie - 8)

Średnia łączna liczba wydanych posiłków/osób korzystających wynosiła 137 w miesiącu.

V. DZIAŁANIA MODERNIZACYJNE, REMONTY I INWESTYCJE

W 2016 r. prowadzono działania modernizacyjno - remontowe i inwestycyjne, zarówno w siedzibie MOPS, jak i pozostałych jednostkach, m.in.:

- roboty budowlane i inwestycyjne w siedzibie MOPS polegające na: remoncie podłóg w 5 pokojach - wartość robót - 18 822,26 zł, remoncie pokrycia dachowego - wartość robót - 48 426,91 zł, wykonaniu stolarki okiennej w 7 pomieszczeniach biurowych - wartość robót - 27 326,31 zł, wykonaniu ścianki działowej wraz z drzwiami przesuwными - wartość robót - 6 819,21, montażu bramy wjazdowej przesuwnej z napędem mechanicznym - wartość robót - 11 611,20 zł,
- roboty budowlane w Ośrodku Opiekuńczo - Rehabilitacyjnym polegające na utwardzeniu terenu drogi wewnętrznej oraz parkingu - wartość robót - 55 650,00 zł,
- roboty budowlane w Żłobku nr 2 polegające na remoncie tarasu wschodniego - wartość robót - 16 892,59 zł,

- roboty budowlane w Żłobku nr 3 polegające na remoncie czap kominowych, filarów zewnętrznych okien oraz instalacji wodnej - wartość robót - 21 930,40 zł,
- roboty budowlane w DDP „Senior” polegające na remoncie poddasza oraz pomieszczenia gospodarczego wraz z zabudową instalacji wodno-kanalizacyjnej w pomieszczeniu piwnicznym, remoncie i ogrodzeniu placu na odpady, wykonaniu miejsca na rowery, remoncie garażu, montażu osłon nad drzwiami wejściowymi do zmywalni i piwnicy - wartość robót - 49 600,85 zł,
- roboty budowlane w DO „Szarotka” polegające na zakupie podnośnika jezdnego elektrycznego oraz wymianie rynien i remoncie tarasu z kostki brukowej - wartość robót - 36 278,32 zł

A ponadto zakupiono samochód do przewozu posiłków dla podopiecznych, serwer i szafę krosową, sprzęt komputerowy i kserokopiarki, meble biurowe i nadstawki, ławki i stoły ogrodowe, zamontowano rolety zewnętrzne i wewnętrzne, wymieniono okucia w oknach i otwieracze w oknach PCV, wykonano nowy i rozbudowano istniejący system monitoringu wizyjnego, zamontowano silniki radiowe w roletach zewnętrznych - na łączną kwotę - 346 592,32 zł.

PODSUMOWANIE

Miniony rok był dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej okresem niezwykle trudnym głównie za sprawą zlecenia Gminie nowego zadania. Rządowy Program „Rodzina 500 plus”, przyznający pomoc rodzinom w wychowywaniu dzieci, stanowił olbrzymie wyzwanie administracyjno-organizacyjne, w tym kadrowe. Pomimo tego został on sprawnie uruchomiony, ponadto wszystkie pozostałe zadania Ośrodka w pełni zrealizowano. Wysokiej jakości pracę gwarantował doświadczony i zaangażowany w pomaganiu mieszkańcom personel, jak również stabilna sytuacja finansowa i organizacyjna.

Udzielana była pomoc osobom potrzebującym w różnych przedziałach wiekowych - zarówno dzieciom, jak i osobom dorosłym. Mieszkańcy korzystali ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej i wielu innych działań proponowanych przez Ośrodek. MOPS wspierał rodziny w zakresie opieki nad najmłodszymi dziećmi, wyżywienia oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży szkolnej, przeciwdziałania przemocy i szeroko pojętej profilaktyki uzależnień, świadczył ponadto pomoc w formie zapewnienia schronienia i posiłku osobom dorosłym, wsparcia osób niepełnosprawnych, specjalistycznych usług opiekuńczych, całodobowej opieki na rzecz osób dorosłych oraz reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, podtrzymywania aktywności społecznej seniorów i wiele innych.

Poza świadczeniami finansowymi z pomocy społecznej, podopieczni Ośrodka licznie korzystali z pomocy pracowników socjalnych w formie pracy socjalnej oraz ze wsparcia asystentów rodziny.

Kontynuowano realizację celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020, uchwalonej przez Radę Miejską 21 stycznia 2014 r., które są wyznacznikiem głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, co w konsekwencji przyczynia się do podniesienia jakości życia mieszkańców miasta Lubina. Rozpoczęto pracę w obszarze monitorowania poziomu wdrażania celów i kierunków działań przyjętych w dokumencie, a wyniki przeprowadzonej ewaluacji zostaną pisemnie opracowane w 2017 r.

Prowadzono skoordynowane działania na rzecz rodziny zapobiegające umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny, opracowany na lata 2015 - 2017.

Organizowano liczne przedsięwzięcia profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne w obszarze problemu uzależnień i przemocy w rodzinie w oparciu o Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani dla miasta Lubina na rok 2016 i Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla miasta Lubina na lata 2014 - 2016.

Niezwykle ważne dla mieszkańców miasta były także działania skierowane do rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, a wśród nich pomoc w przewyciężeniu problemu bezrobocia m.in. poprzez organizację prac społecznie użytecznych i Programu Aktywizacja i Integracja.

Ośrodek w dalszym ciągu współpracował z Sądem Rejonowym w Lubinie w zakresie umożliwiania osobom skazanym odbywania kary w formie nieodpłatnych, kontrolowanych prac na cele społeczne.

W 2017 r., w **obszarze działalności merytorycznej** nadal bardzo ważną będzie skuteczna realizacja:

- 1) Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020,
- 2) Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 - 2017,
- 3) Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017,
- 4) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2017 - 2020.

Ośrodek planuje skupić swoją aktywność na najważniejszych potrzebach w zakresie problematyki społecznej, tj. m.in.:

- 1) zapobieganiu ubóstwa poprzez realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej i powiązanych aktów prawnych,
- 2) wspieraniu i wzmacnianiu rodzin, w szczególności przeżywających trudności w zakresie prawidłowej realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez zapewnienie wsparcia asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych specjalistów,
- 3) pogłębianiu współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodzin, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz problemów uzależnień,
- 4) kontynuowaniu współpracy z partnerami, np. Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie programów aktywizacyjnych dla bezrobotnych podopiecznych Ośrodka,
- 5) dalszej konsekwentnej rozbudowie poradnictwa specjalistycznego w obrębie poszczególnych działów,
- 6) sprawnym funkcjonowaniu jednostek podległych, świadczących usługi na rzecz dzieci i seniorów,
- 7) stałym inwestowaniu w rozwój zawodowy pracowników.

Szansą na poszerzenie oferty z zakresu pomocy społecznej jest nowy okres wdrażania i realizacji projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 - 2020. Jest to okazja do podjęcia próby aplikowania o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych i poszukiwanie nowych rozwiązań w obszarze pomocy mieszkańcom.

W **obszarze pracowniczym** duże znaczenie będzie miało racjonalne kształtowanie zatrudnienia, szczególnie w perspektywie przejęcia obsługi finansowo-księgowej MOPS przez nową gminną jednostkę organizacyjną – Centrum Usług Wspólnych. Stąd również ważne będzie zachowanie, w miarę możliwości, istniejących miejsc pracy i zapewnienie warunków organizacyjno - prawnych funkcjonowania wszystkich jednostek.

W **obszarze inwestycyjno-remontowym** działania będą się koncentrowały, po pierwsze - na utrzymaniu na niepogorszonej poziomie stanu technicznego użytkowanych budynków i stanowisk pracy, a po drugie - na poprawie, w miarę możliwości finansowych, warunków pracy.